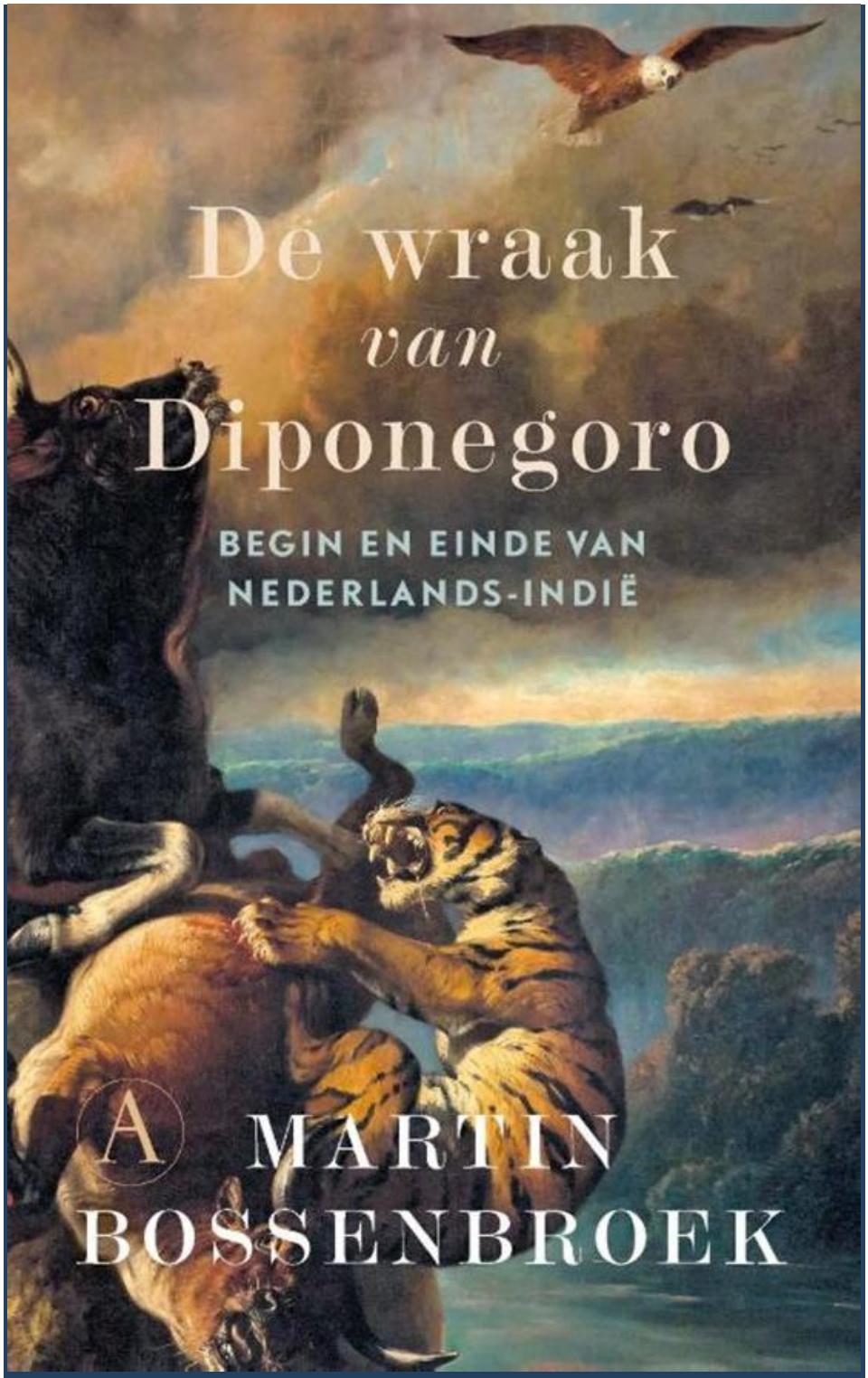
NICC Magazine 12 /2020

Boekbesprekingen Zie pagina 23-24

In dit nummer:

Militairen tussen geloof en geweld.....2

De kaars.....4

Surinaams-Javaanse Gamelantraditie aangemeld voor immateriële erfgoedlijst.....6

Boekbespreking: David van Reybrouck - Revolusi.....8

Ons verhaal mag niet verteld worden.....11

Opinie: vreemde tijden.....13

Filippino's in de tang; hevige strijd tussen NPA en Abu Sayyaf.....15

Sophiahof – Van Indië tot nu.....16

Huishoudelijk reglement NICC beschikbaar.....20

JES Nieuws.....21

Boekbespreking: Maarten Fornerod – Kind in Indië.....22

Recepten.....25

Links4u.....26

Het grootste GRATIS e-magazine ter wereld voor de Indische gemeenschap

jaargang 12, December 2020 | abonnees: 9900

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Van de redactie

Alweer het laatste nummer van 2020. Hierin maar liefst twee uitgebreide boekbesprekingen. Een artikel over het aanmelden van de Surinaams-Javaanse Gamelan-traditie voor de immateriële erfgoedlijst. Dan een artikel van J.W. Hoegen die een andere kant van de koloniale 'medaille' belicht. Een kort opiniestuk van de hoofdredacteur van Java Post, Bert Immerzeel. In dit nummer ook aandacht voor de buren van Indonesië, de Filippijnen, waar het knap uit de hand dreigt te lopen. Tenslotte in deze uitgave maar liefst twee recepten op pag. 25. Weer heel veel leesplezier.

Rest mij nog u allen, ondanks de strenge lock-down vanwege de coronamaatregelen, toch gezellige Kerstdagen toe te wensen en een voorspoedig en gezond 2021.

Heeft u zelf een item, waarvan u denkt dat dit onze lezers zal interesseren? NICC Magazine stelt haar redactionele inhoud met alle plezier voor u open. info@indisch-centrum-denhaag.nl

Graag willen wij u ook wijzen op de mogelijkheid ***NICC Magazine als advertentie medium*** te gebruiken. Hierbij een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om ***uw bedrijf of product onder de aandacht*** van nu bijna 10.000 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw ***waardering*** als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is ***uw betrokkenheid*** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u een ***VRIJWILLIGE DONATIE***. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine.

Onze volledige bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U)
NL39 RABO 0129 216 836
t.n.v. ***N.I.C.C.*** *Den Haag NL*.

Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. Mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Militairen tussen geloof en geweld

Door: Koos-Jan de Jager*

Een legerpredikant, in 1947 werkzaam onder de Nederlandse militairen in Bandoeng, was er zeker van. Alleen door het geloof in God, die 'de teugels van het wereldbewind in handen heeft', kon de Nederlandse militair zich in de chaotische verwarring van de oorlog overeind houden. De Alkmaarse dienstplichtige militair W. Harder dacht er net zo over. In een brief aan zijn gereformeerde ouderling schreef hij:

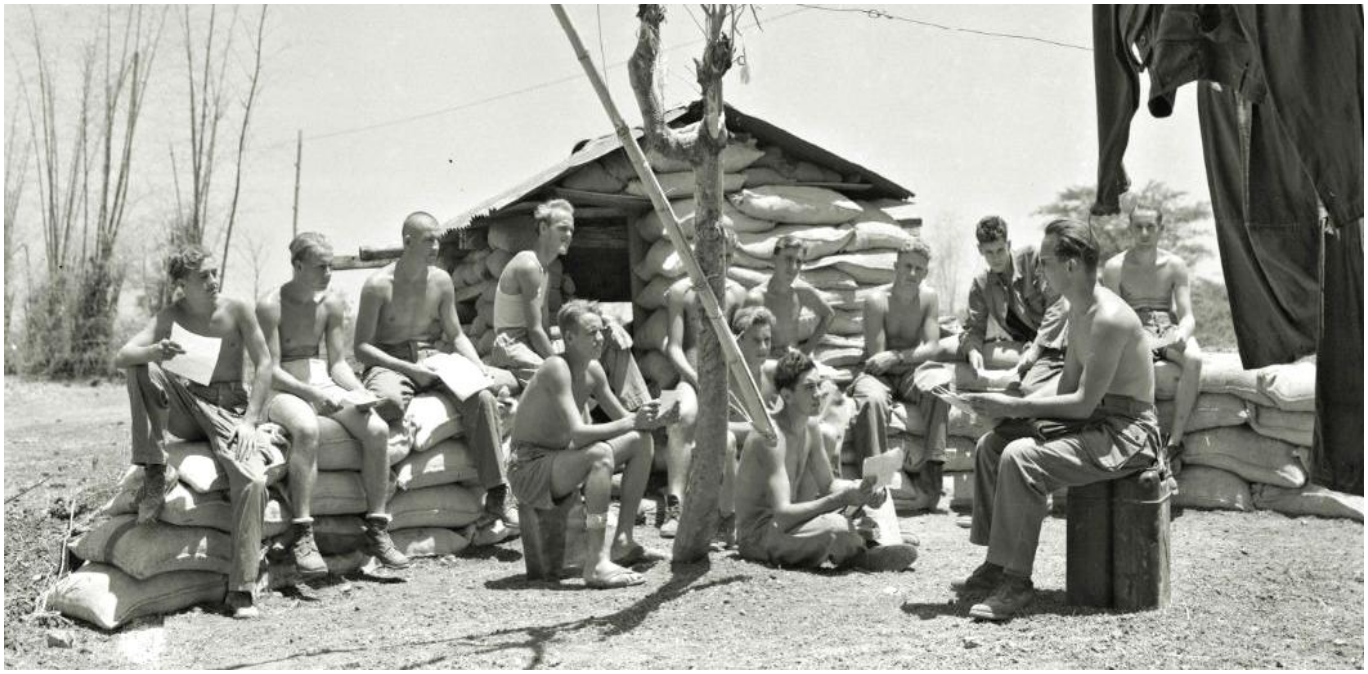
'Gelukkig hebben we altijd de steun van God, als het soms eens te moeilijk wordt en daarmede komen we er altijd weer. Ik denk wel eens, hoe moeten die jongens zich voelen die niets aan het Geloof doen, want waar die dan steun vandaan moeten halen, nu dat is mij een raadsel.'

Uit de reflecties van beide militairen blijkt dat religie een belangrijke rol speelt in de omgang met psychische en emotionele druk in oorlogstijd. Het geloof gaf voor hen zin en richting aan hun leven.

Een belangrijk thema in het onderzoeksprogramma van het KITLV, NIMH en het NIOD is de omgang van Nederlandse militairen met geweld. Ik ben daarom benieuwd: dachten de militairen na over de relatie tussen geweld, oorlog en geloof? Kan het zo zijn dat gelovige militairen minder makkelijk geweldsdaden accepteerden?
Op het eerste gezicht lijkt een eenduidig antwoord op deze vraag op basis van brieven en dagboeken niet te geven.

Zo schreef de orthodox gereformeerde Adriaan Janse nonchalant over geweld en militaire actie. Hij had vlijmscherpe kritiek op de situatie in de Nederlandse kerken en het optreden van de legerpredikanten in Indonesië, maar zijn geloof leidde niet tot reflectie op het oorlogsgeweld. Op 23 mei 1946 schreef hij:

'Vannacht hebben we nog een tiental lampjes uitgeblazen, het bleken 4 Japanners en 6 Indonesiërs te zijn die niet stoppen wilden, en er vandoor gingen. Ze hadden kaarten bij zich en wapens en waren denkelijk spionnen van terreur en roofridder Soekarno, die men in Holland moet aanspreken met Excellentie.'
Andere militairen dachten wél na over de spanning tussen oorlogs-

Protestantse kerkdienst aan het front bij Soerabaja (Foto: NIMH/Hugo Wilmar)

geweld en geloof. Voor de orthodox gereformeerde Dick de Korte stond de engelenzang van de Kerstnacht op gespannen voet met het gebulder van kanonnen en ratelen van de mitrailleurs.

Aan zijn kerkenraad schreef hij: 'Oorlog en politionele actie, corruptie en teleurstellingen en daar tegenover komt de Vredeskoning. Het is alles even onbegrijpelijk. Vrede is een bekend woord, maar de werkelijkheid is ook bekend. Waar moet het heen? Soms vraag ik me af, is er nog Licht? En toch, ja er is Licht, er is Licht, al is alles donker.
Al lijkt het dat de duisternis wint, toch zal ze verliezen, omdat Hij is geboren. Het begin van zijn overwinning was toen Hij geboren werd. Dit zal ons helpen om te kunnen geloven.'

Het contrast tussen beide brieven is groot. Adriaan schreef niets over zijn geloof in relatie tot het oorlogsgeweld, terwijl Dick wél problemen ervoer.
Deze bronnen geven inzicht in de manier waarop militairen hun religieuze achtergrond in overeenstemming brachten met een actieve rol in de oorlog, de chaos en het geweld.

Als we hun oorlogservaringen willen begrijpen kunnen we niet om religie heen: alle militairen kwamen immers in aanraking met ingrijpende kwesties rond leven en dood, waarin hun geloof een belangrijke rol speelde. Ik ben in mijn onderzoek geïnteresseerd in de vraag wat geloof voor deze militairen betekende en hoe het vormgaf aan hun handelen in de oorlog. Hoe gingen zij om met vragen die de oorlog opriep, bijvoorbeeld met betrekking tot geweld?

Systematische analyse van een groot aantal zogenoemde egodocumenten, zoals de brieven van Adriaan Janse en Dick de Korte, bieden waardevolle antwoorden op deze vragen. Samen geven ze een onmisbaar perspectief op de Indonesische oorlog. *(Java Post)*

**) Koos-jan de Jager is sinds september 2018 als promovendus verbonden aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waar hij de rol van religie in de Indonesische oorlog onderzoekt. Centraal staat de vraag welke impact de oorlog had op de religieuze overtuigingen van de Nederlandse militairen en hun handelen in de oorlog.*

BORCADEN
BORCA ONLINE
Torenstraat 48a
2513BS Den Haag
070-3642806

(advertentie)

De kaars

Door: Han Dehne

Ieder jaar vertel ik in december een soort kerstverhaal.....
Een verhaal echter, dat echt is gegaan zoals ik het hier beschrijf. Zij die er nog zijn en in het Kamp Rengo Rengo op Sumatra hebben verbleven, kunnen hiervan getuigen.
Dit oude kerstverhaal is een verslag, een doodgewoon verslag van iets dat ergens gebeurde. En dan mist het zelfs nog de actualiteit die een verslag gewoonlijk kenmerkt, want het is al 76 jaar geleden gebeurd. Wie bekommert zich daar nu nog om?

Maar het kerstverhaal, het echte kerstverhaal, was tenslotte ook niet zomaar een verhaal. Ook dat is oud nieuws, van zo'n 2020 jaar geleden. Wat doen dus daar die paar decennia ertoe? Overigens bestaat er nog een eigenaardige overeenkomst, ook al zult u die misschien wat vergezocht vinden.
Dat verhaal van 76 jaar geleden gebeurde ook in een stal. Nu ja, geen echte stal, maar het leek er wel veel op. Het was een sombere loods, waarin een vrijwel permanente duisternis heerste. Maar daarbuiten straalde het licht fel en glorieus, zowel overdag als 's nachts.
Die loods stond namelijk in een tropisch gebied, onder een brandende zon, maar ook onder een fantastische sterrenhemel. En een maan, die veel groter leek dan men ooit in Europa ziet.

Er woonden mensen in die loods, hoewel wonen een beetje te sterk is uitgedrukt. Ze waren er opgeborgen. Want iets verder, daarbuiten, liet de zon of de maan kleine vonkjes glinsteren vanaf het prikkeldraad, voor zover dat in de loop van de jaren niet al was verroest. Want het duurde nu al jaren – of waren het misschien eeuwen?
Je kon het zo niet zeggen, je was te moe en te ziek en te zwak om zelfs de uren en dagen bij te houden. Dat deed je aan het begin. Nu was dat allang voorbij. Je werd meer met de eeuwigheid geconfronteerd dan met de dag of het uur. Want er stierven er zoveel, naast je en overal om je heen, door honger, dysenterie, andere tropische ziekten – of alleen maar omdat ze niet meer wilden leven. Hun laatste sprankje hoop was uitgedoofd.

Niettemin probeerden ze het nog een beetje te rekken in dat concentratiekamp. Waarom, ach dat wist je eigenlijk niet meer. Aan het einde van de oorlog, aan bevrijding kon je allang niet meer geloven. Je leefde verder uit een soort routine, in een verdoofde toestand, afgestompt en met nog maar één drift, die zo nu en dan als een wild beest naar je keel sprong; eten, eten, maakt niet uit wat. Maar er was niets, ze werden systematisch uitgehongerd.

Zo nu en dan ving iemand wel eens een slang, of een ander dier, een rat bijvoorbeeld. Besteed er maar geen aandacht aan, niemand die het overleefd heeft praat daar nog graag over.
Er was één man in dat kamp, die nog iets eetbaars bezat. Een kaars. Een heel gewone waskaars. Natuurlijk had hij die destijds niet meegenomen of bewaard om op te eten. Een normaal mens eet geen kaarsvet, hoewel ze zeggen dat de Kozakken er vroeger gek op waren. Hoe dan ook; het is vet, dat moet je niet onderschatten wanneer je alleen maar uitgeteerde geraamten om je heen ziet – waarin je ook jezelf herkent.

Als de marteling van de honger helemaal niet meer was uit te houden nam hij die kaars – die hij goed had verborgen in een verfomfaaid koffertje en hij zoog eraan. Maar hem opeten deed hij niet.
Hij beschouwde die kaars als zijn laatste redding. Op een keer toen iedereen krankzinnig werd van de honger (en dat zou nu niet zo lang meer duren) zou hij die kaars opeten.
Ik hoop niet dat u het gek of weerzinwekkend vindt. Zijn kameraden vonden het heel gewoon in die tijd. Hij had trouwens een klein stukje van die kaars aan enkelen beloofd. Het werd hun levenstaak, hun voortdurende zorg, erop te letten dat hij de kaars achteraf toch niet helemaal alleen opat. Zij beloerden en bespioneerden hem en zijn koffertje dag en nacht. Misschien bleven zij wel leven, omdat zij zo'n belangrijke taak moesten vervullen.

Op een dag ontdekten ze dat het kerstmis was. Heel toevallig was iemand daarachter gekomen, na langdurige berekeningen aan de hand van kleine streepjes en inkervingen in een balk. Hij vertelde het aan iedereen. 'volgend jaar Kerstmis zijn we thuis', voegde hij er nogal mat en emotieloos aan toe.
Ze knikten zwijgend, of ze reageerden helemaal niet. Dat hadden ze nu al een paar jaar gehoord. Toch waren er nog wel een paar die zich daaraan vast-

klampten. Je kon immers nooit weten. Dat was heel vreemd om te zeggen. Het klonk als een zwak, nauwelijks hoorbaar geluid uit een onafzienbare verte, iets volkomen onwerkelijks uit een ver, ver verleden.

Toen zij iemand hoorden zeggen – misschien zonder enige bedoeling, maar misschien ook wel: "met Kerstmis branden de kaarsen en luiden de klokken".
Die opmerking ging langs de meesten van hen heen. Het interesseerde ze niet, hij sprak over iets dat geheel buiten hun bestaan viel – maar toch had dat de wonderlijkste en meest onverwachte gevolgen.

Toen het al laat in de avond was geworden en iedereen daar zo'n beetje op de planken lag, met zijn eigen gedachten, of eigenlijk helemaal zonder gedachten, werd onze vriend onrustig. Hij schoof naar zijn koffertje en haalde de kaars tevoorschijn.
Wij konden het heel goed zien in het donker, die witte kaars. Hij eet hem op dachten zij; als hij nu ook maar aan ons denkt. Zij loerden naar hem door hun oogharen. Hij legde de kaars op zijn brits en zij zagen hem naar buiten verdwijnen waar een klein vuurtje smeulde.

Hij keerde weer terug met een brandende spaander. Als een spook dwaalde dat kleine vlammetje door de loods tot het zijn plaats weer bereikte, vlak bij hen. Toen gebeurde er iets vreemds. Hun vriend nam die spaander, dat vuur, en stak zijn kaars aan.
De kaars stond op zijn brits en brandde. Ze wisten niet hoe iedereen dat zo snel ontdekte, maar het duurde niet lang of de ene schaduw na de andere schoof nabij. Halfnaakte kerels, waarvan je de ribben kon tellen, met holle kaken en brandende honger ogen. Zwijgend vormden ze een kring om de brandende kaars.
Eén voor één kwamen ze naar voren, die naakte mannen, ook de dominee en de pastoor. Je kon niet zien dat ze dominee of pastoor waren, want ze waren ook maar een stuk uitgemergelde ribbenkast, maar ze wisten het toevallig.

De pastoor zei met een hese stem: het is Kerstmis. Het licht schijnt in de duisternis.
En toen zij de dominee: en de duisternis heeft het niet begrepen.
Het is als ik mij niet vergis uit het evangelie volgens Johannes. Je kunt het in de bijbel vinden, maar die nacht, om deze kaars, was het geen geschreven woord van eeuwen geleden. Het was een levende werkelijkheid, een boodschap voor dit uur en voor ons, voor ieder van ons.

Want het zachte licht scheen in de duisternis. En de duisternis begreep het niet. Op dat moment beredeneerde zij het niet zo, maar dat was wat ze voelden, zwijgend rond dat kerstlicht, die witte kaars, die spitse vlam.
Daar was iets heel bijzonders mee. De kaars was witter en slanker dan ze daarna ooit hebben gezien. En die vlam – het was een kaarsvlam die tot de hemel reikte waarin ze dingen zagen die niet van deze wereld zijn. Niemand van hen zal ooit in staat zijn om daarover te vertellen – Dat was een geheim. Een geheim tussen het Kerstkind en hen.

Ze wisten toen zeker dat het bestond dat het leefde onder hen en voor ons. Ze zongen in stilte. Ze baden zonder een woord en ook hebben ze gehoord dat de klokken begonnen te luiden en dat een engelenkoor liederen aanhief. Ja, dat weet ik heel zeker en er zijn wel honderd getuigen, waarvan de meesten niet meer kunnen spreken. Ze zijn niet meer hier, maar dat betekent niet dat ze het niet meer zouden weten. Daarginds, diep in de moerassen en de jungle zongen ijle engelachtige stemmen kerstliederen voor hen en galmde het brons van duizend klokken.
Waar dat alles vandaan kwam, dat blijft ook een geheim.

De kaars brandde hoger en hoger, spitser en spitser, tot aan het uiterste nokje van die hoge donkere loods en toen daardoorheen, tot aan de sterren, en alles werd wit van het licht. Zoveel licht heeft later nooit meer iemand gezien. Ze voelden zich vrij en opgeheven, en kenden geen honger meer. Die kaars had niet alleen hun vriend gevoed, die kaars had hun allemaal gevoed en sterker gemaakt.
Er kwam geen einde aan het licht. En toen iemand zacht zei: "Volgend jaar Kerstmis thuis" geloofden ze dat deze keer onvoorwaardelijk. Want het licht had hen zelf die boodschap medegedeeld, het stond in vurige letters in die Kerstvlam geschreven.

De hele nacht heeft de kaars gebrand. Er is geen kaars ter wereld die zo lang en zo hoog kan branden. Toen het ochtend was waren er een paar die zongen. Dat was in geen jaren gebeurd. Die kaars heeft velen van hen het leven gered, want toen wisten ze dat het nog de moeite waard was om verder te gaan, dat er ergens aan het eind op iedereen vrede stond te wachten.

Surinaams-Javaanse gamelantraditie aangemeld voor immateriële erfgoedlijst

Gamelan is de naam voor zowel de instrumenten als de muziek, het is vernoemd naar het woord 'gamel' dat slaan of kloppen betekent. Het is een verzameling van percussie-instrumenten die bespeeld worden met de hand of met een knuppel/hamer en bestaat uit:

- saron en peking (maatgevend voor de melodie)
- bonang (voor de klankvariatie, klankdiepte, verfraaiing, extra effecten)
- gong (interpunctie, geeft fasen en frases in de melodie aan)
- kendang (temperament, ritme, tempo, einde)

Het bouwen van de instrumenten vereist zwaar handmatig werk. De klankplaten komen tot stand na een lang proces van snijden en uithameren van ijzer.
De kendang (trommel) is van hardhout en leer gemaakt. De houten onderstellen worden eenvoudig geverfd en versierd.

Opstelling Gamelan

Gamelan dient als muzikale omlijsting en begeleiding van verschillende vormen van uitvoerende kunsten: wayang kulit (schimmentoneel met lederen poppen); wayang wong (levend toneel), tayub/janggrung (dans- en zangfestijn), ludrug (ludiek volkstoneel), jaran kepang (paardendans), serimpi (de traditionele Javaanse dansen) en tembang (gezongen poëzie).

Deze worden uitgevoerd bij gemeenschapsfestiviteiten en georganiseerd door sociaal-culturele organisaties onder andere bij de herdenking van de aan-komst van de eerste contract-arbeiders in Suriname, Idul Fitr (suikerfeest), nieuwjaar, evenals bij persoonlijke gebeurtenissen: de verjaardagen, huwelijken, jubilea, inauguraties enz. Uitvoeringen vinden ook plaats op uitnodiging van de erfgoedpartners en van instanties.

Gamelanlessen omvatten: speeltechniek, herkennen van klank en ritme en het samenspel. De dynamiek uit zich o.a. in de inkleuring van de muziek met invloeden van muziektradities die Suriname rijk is. In de loop der tijd zijn behalve klassieke stukken ook moderne stukken geschreven. Er is ruimte voor nieuwe melodieën en nieuwe toepassingen, voor verfijning en aanpassing.

Beoefenaars en betrokkenen

De eerste generatie Javanen in Suriname beschikten over de kennis en vaardigheid om de instrumenten te maken. Omdat het ambacht niet breed is overgedragen, zijn er slechts enkelen in Nederland die over deze vaardigheid beschikken.
Tegenwoordig bespelen zowel mannen als vrouwen de gamelan, en ook kinderen. Door gemengde huwelijken komen ook mensen van andere achtergronden steeds meer met de gamelan in contact.
De vroegere generatie beoefenaars speelden de gamelan op gevoel. Notaties bestonden niet.
De klanken en de vaardigheden uit Indië waren nog sterk in het geheugen. Gaandeweg ontstond het besef dat notaties onontbeerlijk zijn voor de overdracht aan jongeren. In de loop der jaren zijn de notaties op schrift gezet en verfijnd. Dit heeft tot muzikale verbetering geleid. Deze notaties zijn echter nog steeds niet uitgegeven in een boekwerk.

In Nederland zet Stichting Comité Herdenking Javaanse Immigratie (STICHJI) zich in om de geschiedenis en het erfgoed van Javaanse-Surinamers levend te houden. STICHJI fungeert daarom als penvoerder voor de voordracht van de Surinaams Javaanse Gamelantraditie.

Gamelanlessen aan schooljeugd

In Nederland bestaan er acht gamelangezelschappen, die op 9 december 2018 het Netwerk Surinaams – Javaanse Gamelan hebben gevormd. Zij beoefenen de gamelan en de van gamelan afhankelijke podiumkunsten. De acht gezelschappen zijn:

- **Bangun Muljo** Delfzijl, van Sociaal-Culturele Vereniging Gotong Rojong, sinds 1982.
- **Bangun Utomo** Hoogezand, sinds 1993.
- **LCN 2000** Amsterdam, sinds 2000.
- **Slamet Budaya** Amsterdam, werkt nauw samen met LCN 2000, gespecialiseerd in terbangan.

- **Trisno Suworo** Rotterdam, van stichting Bebarengan Anggawé Rukuning Rakyat, sinds 1998.

- **Bangun Tresna Budaya** Den Haag, ontstaan in 1997, statuten in 2007

- **Witing Klapa** Den Haag, van stichting Manggar Megar, sinds 2004.

- **Sugambra** Eindhoven, sinds 2019

De beoefenaars bestaan uit de spelers die deel uitmaken van de ensembles, gemiddeld acht per ensemble. Daarbij komen nog de leerlingen die in de leer zijn bij deze gezelschappen. Buiten deze ensembles zijn er nog individuele gamelanbeoefenaars die de vaardigheid hebben meegenomen uit Suriname.

Geschiedenis en ontwikkeling

De gamelan kan worden aangemerkt als gedeeld erfgoed met wortels in Nederlands-Indië. Het is in Suriname ontwikkeld door de Javanen die in de koloniale periode door Nederland uit Indië zijn overgebracht naar Suriname om daar als contractarbeiders te werken.

De impuls tot ontwikkeling van de Surinaamse Gamelan werd in 1903 gegeven toen de Nederlandse Handels Maatschappij een set gamelaninstrumenten uit Indië importeerde voor de arbeiders van plantage Mariënburg. Dit was een gewaardeerd gebaar omdat de Javaanse contractarbeiders een intense heimwee hadden. Het stelde hen in staat om vormen van kunst, vertier en vermaak die ze gewoon waren in het land van herkomst ook in Suriname vorm te geven. Hieraan werden zij in de Surinaamse samenleving langzamerhand herkend.

Het was erg belangrijk voor de versterking van hun identiteit. In Suriname is daarna een prototype gamelan ontstaan, dat mee naar Nederland is genomen door de Javaanse Surinamers die in de jaren 70 naar Nederland zijn geëmigreerd. Omdat nikkel, tin en koper in Suriname niet te vinden waren, om zoals in Indië een legering van brons te maken, werd gezocht naar een alternatief

Daarom ging men ijzer dat gewonnen werd uit olievaten en uit andere voorwerpen gebruiken. De geëmigreerde beoefenaars hebben in Nederland gamelangroepen gevormd. De klankplaten voor de instrumenten brachten zij (met uitzondering van Bangun Muljo) zelf mee of werden uit Suriname geïmporteerd.

De verdere afbouw (klankkasten) werd in Nederland gedaan. De leermeesters onder de beoefenaars gaven één op één onderricht aan hun pupillen. Een aantal heeft zich verder bekwaamd door lessen te volgen bij instellingen voor muzikale vorming. Zij zijn de huidige experts. Verfijning van muzieknotaties en speeltechniek is het resultaat van hun inspanningen en dat heeft er voor gezorgd dat er een beduidend verschil is tussen de beoefening van de gamelan in Suriname en in Nederland.

Borgingsacties

- Voortzetten van voorlichting en bewustwordingscampagnes over de teloorgang van de gamelan, niet slechts gericht op de Javaans-Surinaamse gemeenschap, maar samenleving breed.

- Er worden voorlichting en bewustwordingscampagnes gericht op jongeren georgani-

seerd die vorm gegeven worden door jongeren.

- Men gaat een website bouwen voor het Netwerk Surinaams-Javaanse Gamelan waar informatie wordt gedeeld over activiteiten, verhalen, filmbeelden, muziekclips e.d. ter versterking van de promotie en communicatie.

Saron Barung

- De publicatie van notaties wordt ter hand genomen voor gebruik in Nederland en in Suriname

- De bestaande workshops worden gecontinueerd en men gaat elkaar helpen om deze op de eigen locaties op te zetten.

- De mogelijkheid onderzocht om in samenwerking met (een) instelling(en) voor muzikale vorming een aansprekend lesaanbod (lesmateriaal en lesprogramma) voor jong en oud te ontwikkelen.

- Er wordt een lijst van allerhande documentatie en waar die te vinden is, opgesteld zodat deze aan het publiek beschikbaar gesteld wordt op de website van het Netwerk.

- In elke locatie waar een gezelschap gevestigd is, wordt onderzocht welke partners (oude en nieuwe) van betekenis kunnen zijn voor het behoud van het immaterieel erfgoed en er wordt proactief contact welke vorm van samenwerking mogelijk is.

- Er wordt jaarlijks een interactieve gamelanactiviteit georganiseerd, waarbij de gezelschappen bij toerbeurt de voor

- trekkersrol op zich nemen.

- Om de deelname van jonge mensen te stimuleren wordt

  een prijs ingesteld voor uitzonderlijke prestaties zoals: een vernieuwend muzikale compositie; aansprekend verhaal of gedicht; choreografie van een dans, allemaal voor uitvoering met begeleiding van de gamelan.

- Men gaat onderzoeken naar wat leeft onder jongeren. Ook wordt er uitgezocht waarom jongeren die ooit gamelan hebben gespeeld zijn gestopt en waarin zij graag hernieuwde energie willen steken.

Gamelan instrumenten van ijzer

Contact:
Stichting Comite Herdenking Javaanse Immigratie .
E-mail:
hariettemingoen@gmail.com
Vaartdreef, 126
2724 GE Zoetermeer
Nederland

Uitgebreide boekbespreking: David van Reybrouck, 'Revolusi – De Indonesische revolutie van alle kanten belicht'

Door: Michel Maas*

David Van Reybrouck houdt van oral history, en oral history houdt van hem. In zijn boek over de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd slaagt hij erin de opmerkelijkste getuigen te laten praten.

'Het is een heel ingewikkelde affaire, dat Indonesië, zo'n ontzettend verwarrende boel', zegt Djajeng Pratomo tegen David Van Reybrouck, terwijl hij wat poedersuiker van zijn broek slaat. Pratomo is geboren in 1914, 'het jaar dat het koloniale rijk eigenlijk voltooid werd', schrijft David Van Reybrouck met gevoel voor symboliek in Revolusi, zijn geschiedschrijving van de Indonesische onafhankelijksheidsstrijd.
Raden Mas Djajeng Pratomo, die ook nog eens 'de oudste zoon van de oudste zoon van een Javaanse kroonprins' blijkt te zijn, spoorde hij op in Noord-Holland. 'Hij had een Javaanse vorst kunnen zijn, maar hij zat in een rusthuis in Callantsoog poffertjes te kauwen.' Waarna Van Reybrouck beschrijft hoe hij zelf een poffertje neemt, en hoe dat onbeduidende feit leidt tot een wonderlijke ingeving: 'Terwijl ik op een lauwe deegbal kauwde, besefte ik dat het Nederlands koloniaal avontuur niet met een honger naar grond was begonnen, maar met een verlangen naar smaak.'
Daar gaat *Revolusi* van start. Weg zijn we, helemaal terug naar het begin van de geschiedenis, in het kielzog van Da Gama, Columbus,

Magelhães en Barentsz – die zochten naar de kortste weg naar de nootmuskaat en en passant ontdekten dat de wereld veel groter was dan ze dachten.

Van Reybrouck sleept ons mee langs de geschiedenis van de VOC met haar schepen vol kanonnen, de harde strafexpedities, genocides en het overspelige 'verstandshuwelijk tussen lokale adel en de koloniale machthebber'. Langs koning Willem I die eist dat zijn kolonie eindelijk eens winst gaat maken, het cultuurstelsel dat de boeren uitmergelt, de ethische politiek om dat weer goed te maken. Stappen die leiden naar het onontkoombare hoogtepunt: de kolonie. 'In 1914 was de klus geklaard en wapperde de Nederlandse driekleur overal. De Oost werd een bron van nationale trots.'

Levende geschiedenis

Pas dan komt het onafhankelijkheidsproces op gang, op weg naar de *revolusi*. Dat is de periode waar het hem om gaat, en waarvan de allerlaatste ooggetuigen nog leven. Van Reybrouck interviewt een heel legertje 90-plussers die, terwijl hij aan zijn boek werkt, in ras tempo beginnen te overlijden. (Ook Djajeng Pratomo is er niet meer; hij is 104 geworden).

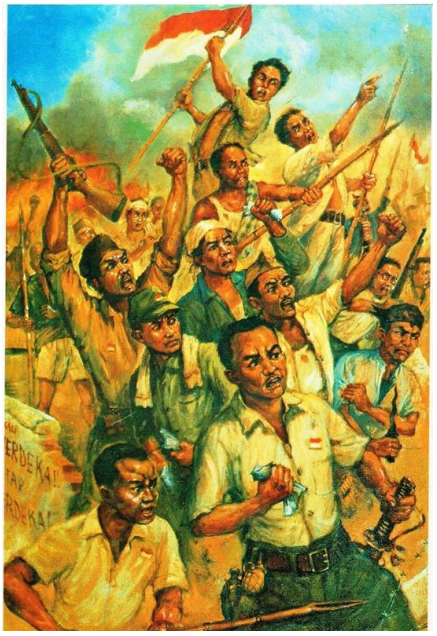
Zij brengen de geschiedenis tot leven. Geen detail is te klein, geen citaat overbodig: 'Getuigen die vinden dat ze niks te vertellen hebben zijn vaak de interessantste', schrijft Van Reybrouck ergens, al is het natuurlijk wel altijd de schrijver die de kleine citaten van hun grote inhoud voorziet.

David Van Reybrouck houdt van oral history, zo bewees hij al in zijn veelgeprezen boek *Congo – Een geschiedenis*. En oral history houdt van hem. *Revolusi* moet de Nederlandse tegenhanger van zijn 'Belgische' boek zijn, en dat wordt het – in de tweede helft. In de eerste slaat hij zich dapper door de oude geschiedenis heen, die al door schrijvers en historici is uitgeplozen, geeft hij toe. Hij hervertelt, zoals Stephen Fry de klassieke mythologie hervertelt, en hij is een goede verteller, maar het had bondiger gekund.

Vanaf 1914 begint het boek steeds helderder te stralen.
Van Reybrouck vindt de opmerkelijkste getuigen op de onwaarschijnlijkste plaatsen en slaagt erin mensen te laten praten, zelfs over de grootste smerigheden die ze hebben begaan of ondergaan. Hij spreekt dienstweigeraar Piet van Staveren en ook vrijwilliger Goderd van Heek, Indonesische oud-strijders, de dwangarbeiders, troostmeisjes, de hoogbejaarde Gurkha's, Japanse veteranen en zelfs Soekarno's Japanse weduwe Dewi. Hij voert Britten, Fransen, Japanners, Duitsers en Amerikanen op, want de revolusi was niet alleen mensenwerk, maar was ook nadrukkelijk ingebed in een groter, internationaal gebeuren: er zijn meer dan twee kanten aan dit verhaal.

Vrij

De revolusi zelf, de openlijke bevrijdingsoorlog die in 1945 begint, is nadrukkelijk een revolutie van de jeugd. Eerdere generaties hadden zich voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog beziggehouden met diplomatie en politiek. In 1945 namen niet zij, maar 15-, 16- en 17-jarigen het heft in handen in het land dat de vrijheid in de schoot geworpen kreeg: de Japanners hadden de wapens neergelegd en de Nederlanders waren weg. Van de ene op de andere dag waren ze dus 'vrij van alles', en die vrijheid lieten ze zich niet meer ontnemen, geen seconde: toen Soekarno en Hatta te lang aarzelden, werden ze door jongeren ontvoerd en gedwongen de onafhankelijkheid uit te roepen, op 17 augustus 1945. Indonesië werd daarmee het eerste land ter wereld dat zich aan het koloniale juk ontworstelde.

'Het script' voor hoe dat moest 'was nog niet klaar', schrijft Van Reybrouck. Nederland begon een taaie oorlog om 'de orde te herstellen', afgewisseld met de verdragen van Linggadjati, Renville en ten slotte Roem-van Roijen.

Het is de gevoeligste periode uit de recente Nederlandse geschiedenis, die begint met een Indonesische golf van bloedig geweld, in Nederland de Bersiap-periode genoemd.
Van Reybrouck beschrijft die van binnenuit, en met empathie: zelfs voor slachtpartijen weet hij begrip op te brengen. Hij begrijpt de woede die de jonge Indonesiërs

bekroop toen ze zagen hoe Nederlandse troepen in 1945 terugkeerden achter de ruggen van Britse soldaten. Hij snapt dat die jonge strijders zich ziedend stortten op alles wat Europees was en mannen, vrouwen en kinderen aan hun aangepunte bamboe-stokken regen 'zoals je vlees op een satéstokje schuift'. Het werd 'een waanzinnige geweldsorgie', die aan 3.500 tot 12 duizend mensen het leven zou kosten.

In Indonesië heeft de episode nooit een naam gekregen; het geweld hoorde bij de omwenteling van de orde, die Van Reybrouck zelfs met de Franse Revolutie vergelijkt. Opdat we het belang van deze Indonesische revolutie niet onderschatten.

Onthutsend

Voor veel Nederlanders weegt de Bersiap op tegen de Nederlandse wreedheden daarna. Ook die beschrijft Van Reybrouck van binnenuit. Nederlandse soldaten vertellen hoe ze Indonesische gevangenen laten 'pissen in de kali' en op de oever doodschieten, hoe ze hun mitrailleur op een kampong leegschieten.

Van Reybrouck noteert het zonder verwijt, en dat maakt het alleen maar onthutsender. Hij geeft bovendien genoeg voorbeelden om aannemelijk te maken dat die moordpartijen altijd en overal hebben plaatsgevonden, en niet alleen tijdens de zogenaamde 'politionele acties'.

Hij verwijt het niet de soldaten zelf: zelfs de besten kunnen afglijden op 'de trage helling' die oorlog heet. Als er schuldigen moeten worden aangewezen, wijst hij naar de superieuren. De wreedheden werden 'bevolen en veroorzaakt' door de directe commandanten, 'gedoogd en ooglui-kend toegestaan door de hogere legerleiding' en 'het was bekend bij het burgerlijk bestuur en werd niet vervolgd'. Boven alles staan de politieke leiders in Nederland als hoofdverantwoordelijken. Zij hebben met hun gemarchandeer de strijd nodeloos verlengd, terwijl die al in 1945, en anders toch uiterlijk in november 1946 af-gelopen had kunnen zijn (met de ondertekening van het akkoord van Linggadjati).

Uiteindelijk waren het de Amerikanen die de Nederlanders in 1949 op de knieën dwongen door te dreigen met het intrekken van de Marshall-hulp. Langer vasthouden aan Indonesië zou domweg te duur worden.

Voor even een voorbeeld

Indonesië werd een voorbeeld voor andere koloniën in de wereld, die in rap tempo ook onafhankelijk werden. In 1955 schokte het land zelfs de gevestigde wereldorde met de 'Asia-Afrika'-conferentie in Bandung – een evenement waarvan het belang volgens Van Reybrouck, niet kan worden overschat: het was de eerste internationale conferentie zonder het Westen, en deze verzameling van zelfbewuste, niet-gebonden landen zou niet alleen koloniën, maar zelfs de zwarte burger-rechtenbeweging in de Verenigde Staten inspireren.

Het was mooi zolang het duurde. Helaas niet lang. 'Het is allemaal niks geworden, natuurlijk', zegt Cisca Pattipilohy – de tolk en journalist in die glorieuze periode – aan het eind van het boek. In 1965 werd Soekarno afgezet en met goedkeuring van de Amerikaanse CIA vervangen door de rechtse militair Soeharto. Het was de eerste door de CIA gesteunde machtswisseling in de Koude Oorlog. Soeharto – die ruim dertig jaar als een dictator zou regeren – maakte een einde aan de intellectuele en politieke vrijheid in zijn land, en aan de geest van de revolutie.

Na alle strijd en bloedvergieten noteert David Van Reybrouck Pattipilohy's treurige conclusie: 'Eigenlijk zijn we nooit onafhan-kelijk geworden.'

Revolusi - David Van Reybrouck. Uitgeverij: De Bezige Bij. ISBN 9789403183404. 680 pagina's. Hardcover: Prijs € 39,99. E-book: Prijs: € 15,99.

Wilt u blijk geven van
uw waardering
voor NICC Magazine en het vele werk dat wij hiervoor maandelijks verrichten?
Maakt u dan een
vrijwillige donatie
over op ons bankrekeningnummer
NL39 RABO 0129 2168 36
t.n.v. NICC te Den Haag.
Dankzij uw vrijwillige donatie kan NICC Magazine voor iedereen
GRATIS
blijven. Dank u wel.

INDISCH PLATFORM **z o e k t d o n a t e u r s**

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse regering
Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag
Bankrek. nr. NL84 INGB 0088 3644 67 t.n.v. Indisch Platform

Ons verhaal mag niet verteld worden

De andere kant van het koloniale tijdperk

Door: J.W. Hoegen

26 Jaar geleden viel het Indische mensen op dat het eindexamen geschiedenis vwo, wat de Tweede Wereldoorlog betreft, beperkt bleef tot Europa. Velen van u weten dat.
De voormalige directeur van het Oorlogsmuseum in Overloon zei hierover: "Nog erger, volgens de Nederlandse geschiedenisboeken heeft de Tweede Wereldoorlog zich uitsluitend afgespeeld in de Randstad van Nederland, met uitzondering van de Slag om Arnhem!"
In het begin ontdekten wij, kinderen van de oorlog, dat we niets wisten van buiten ons eigen kamp of onze eigen ervaringen buiten de kampen tijdens de oorlog.

De behoefte aan een geschiedenisboek over de oorlog in Zuidoost Azië kwam daardoor hoog op onze agenda. Ondergetekende werd aangewezen als vrijwilliger en zo ontstond het Vademecum.
Wat mij snel intrigeerde was de kennis die iedereen heeft over ons Indië. Maar bij bestudering van buitenlandse teksten viel mij de discrepantie op over hoe wij het daar gedaan hebben.

Driehonderdvijftig jaar koloniale uitbuiting

De 80-jarige oorlog in de Nederlanden tegen Spanje, van 1568 tot 1648, deed de Nederlanders besluiten, om de Spaanse financiën te blokkeren door Nederlandse schippers oorlogsbrieven te geven tegen de Spaanse schepen.
Daartoe werden de VOC en de WIC opgericht.
Wat bleek mij: de VOC was alleen geïnteresseerd in handel. Dus men joeg de Spanjaarden weg, bouwde een pakhuis en een fort ter verdediging.

Na de Koloniale Conferentie in Berlijn van 1884 werd bepaald dat de koloniale mogendheden aansprakelijk waren voor de daden van hun onderdanen. Dat betekende voor Nederland dat zij nu een koloniale mogendheid was geworden. Nu diende zij eerst haar gebied vast te stellen , in overleg met drie nieuwe koloniale mogendheden, Amerika, Duitsland en later ook Japan. In 1921 betekende dat: het laatste gebied werd Westelijk Nieuw-Guinea.

Ook betekende het dat Nederland aansprakelijk werd gesteld voor de daden van zijn onderdanen, zoals de zeepiraterij van de Atjehers. Voor zover 350 jaar koloniale uitbuiting.
Per ongeluk bleek er nog een aanname niet te kloppen.
Die aanname was dat de infrastructurele werken in de 19e eeuw en de oorlog tegen de Belgen waren betaald uit de winsten, behaald in Indië. In werkelijkheid bleek na de dood van Koning Willem I dat hij die gelden geleend had bij Britse vrienden. Het ging om twee en een half miljard gulden. Om de goede naam van de koning niet te grabbel te gooien en de onkunde van de politici niet te openbaren besloten rijke Nederlanders die schuld af te betalen. De koloniën brachten nooit meer dan zo'n 8% van het Nederlands nationaal inkomen in. De andere 92% kwam voornamelijk uit de handel in Europa tussen Oostzee en Middellandse Zee.

En dan de Max Havelaar, in het Engels vertaald in 1868. De Britse hoogleraren J.W.B. Money en Alfred Russel Wallace gingen naar Java om de zaak te onderzoeken, omdat de Britse regering ook in hun koloniën het zogenaamde cultuurstelsel wilde invoeren. Hun conclusie was dat het boek een roman was, geschreven door een Nederlandse ambtenaar die van

zijn superieuren te horen had gekregen dat hij niet goed genoeg bevonden was om ooit de Gouverneur Generaal van Indië te worden (men leze: Money, James William B. *Java or How to Manage a Colony* 1861; Alfred Russel Wallace The Malay Archipelago; en van Poerwolelono zijn Javaanse reizen, 1860).

Twee feiten brachten hen tot die conclusie:
Ten eerste dat de eeuwenlange stabiele bevolkingsgrootte van twee miljoen na invoering van het cultuurstelsel in dertig jaar explodeerde naar twintig miljoen.
In de tweede plaats dat de inkomens op Java drie maal zo hoog waren als elders in Azië.
Andere aanname die niet klopte: Er waren geen industrie-arbeiders in Indië.
De Amerikaanse hoogleraar in de sociologie aan de universiteit van Chicago, E.R. Scudmore, publiceerde in 1897 haar rapport over Java.

Wat haar, als Amerikaanse, het eerste opviel was dat bij de spoorwegen Indië alle functies werden vervuld door Indonesiërs. Hetzelfde constateerde zij bij de fabrieken die landbouwproducten exporteerden. Ook bij de aanleg en onderhoud van wegen met rioleringen zag ze alleen Indonesiërs. Eenmaal zag ze een Nederlander tijdens haar reis: een marineman in de haven van Tjilatjap.

In Djokja kwam ze bij een industriecomplex, welker grootte zij niet uit Amerika kende: een eindeloze rij fabrieken. Allemaal eigendom van Indonesiërs; van één was de eigenaar een Chinees.

Volgens haar kwam de uitzonderlijke kwaliteit van producten als rijst, thee, koffie en tabak uit Indië door de superieure landbouwtechniek der Nederlanders.

Er was zoveel armoede onder de Indonesische bevolking

In 1913 besprak het Internationaal Verbond van Vakverenigingen zijn rapport inzake de agrarische ondernemingen op Noord-Sumatra tijdens het congres te Brussel: De lonen zijn hoger dan waar ook in Azië, zelfs zo hoog dat er flink gespaard wordt waardoor Indië de grootste exportmarkt van de Singer naaimachines is.
Als secundaire arbeidsvoorwaarden noteerde Scudmore:

- vrij wonen met een flinke tuin voor verbouw voor eigen gebruik,
- gratis bibliotheekbezoek,
- gratis onderwijs,
- gratis medische zorg,
- gratis reizen per alle openbaar vervoer (3^{e} klas), inclusief per boot tussen de eilanden ,
- volledige doorbetaling van het loon bij ziekte en pensionering.

N.B. Er was geen BTW, geen accijns, geen loonbelasting.

In 1937 verscheen een rapport van de Volkenbond over de welvaart in de bij haar aangesloten landen. Het meest welvarende land was Argentinië, daarna kwam Neder-lands Indië.
In 1939 rapporteerde een Amerikaans militair inlichtingenteam aan zijn regering over de nieuwe bondgenoot Nederlands-Indië.
Volgens hun rapport was de modernste haven ter wereld die van Soerabaja.

De gehele infrastructuur, havens, de vliegvelden, spoorwegen en wegen was van ongekend hoog niveau. Het zelfde gold voor de gezondheidszorg en het onderwijs.

Er was zelfs zogenaamde sociale woningbouw voor met name de armere Indonesische bewoners van de steden.
Geen wonder dat Nederlands Indië de grootste exportmarkt van de Amerikaanse automobielindustrie was.

Na de bezetting van Nederlands Indië besloten de Japanners de lonen van de Indonesiërs met 30% tot 60 % te verlagen. De reden was dat een Indonesische arbeider net zoveel verdiende als een onderofficier in het Keizerlijke leger.
In 1943 rapporteerde luitenant-generaal Reikichi Tada aan zijn regering in Tokio dat Nederlands Indië het paradijs op aarde was. Dit rapport werd in de Japanse krant "Chukoron" van december 1943 gepubliceerd.

De Indonesiërs haatten jullie zo erg dat ze de eerste de beste kans aangrepen om jullie er uit te gooien

Amerikaanse troepen bevrijdden Nieuw Guinea van de Japanners. Bij hun troepen was een klein contigent Nederlanders.
De Amerikanen rapporteerden dat de plaatselijke bevolking grote feesten organiseerde om de terug komst van de Nederlanders te vieren .
Met uitzondering van Sumatra en Java werd de rest van de archipel in het voorjaar van 1945 bevrijd, door Australische troepen met een klein contingent Nederlandse militairen, waarbij de Australiërs

noteerden dat de plaatselijke bevolking grote feesten organiseerde vanwege de terugkomst van de Nederlanders.

De bevrijding van Sumatra gebeurde door Britse troepen zonder Nederlanders in hun gelederen. De plaatselijke bevolking keek de kat uit de boom. Ze wisten dat de Britten neerkeken op hun gekleurde medemensen. In de Australische wet hadden ze laten opnemen dat gekleurde mensen gelijkgesteld dienden te worden met honden.

Op Java, waar de Britten ook zonder Nederlanders aankwamen, was de situatie totaal anders.
Onder aanvoering van Japanse soldaten, zo'n 20.000 met luchtsteun van zo'n 62 jachtbommenwerpers gingen Javaanse jongeren - volgens de Britse verslagen enkelen nog maar in de leeftijd van 8-14 jaar - op moordtochten. Azië voor de Aziaten, dus dood alle blanken en alle christenen. En dat deden ze: 60.000 doden in 4 maanden, in hoofdzaak Indonesiërs die van het christelijk geloof waren of die matigend wilden optreden (men leze: R.B. Cribb – Gangsters and Revolutionaries, 1991). Zoals U kunt lezen, citeer ik uit buitenlandse bronnen.

Waar ik van schrok waren de verboden op ons verhaal

Je mag het woord Jappenkamp niet gebruiken. Je mag niet vertellen dat je je leven te danken hebt aan oudere Indonesiërs in oktober 1945 die je wilden beschermen tegen de moordende jeugdbendes.

Je mag niet vertellen dat bij de aankomst in Amsterdam het beetje bagage dat je bij je had gestolen werd door de Amsterdamse havenarbeiders.

Dit alles in ogenschouw nemend mogen we trots zijn dat we toch ons verhaal verteld hebben; altijd blijvend bij onze persoonlijke ervaringen. Ook niet bang omdat op vijftien augustus in Den Haag bij de jaarlijkse herdenking te vertellen over wat ons overkwam.
Bij mij is de oorlog nooit verdwenen, daarom sluit ik graag af met woorden van Leo Vroman:

Kom vanavond met verhalen
hoe de oorlog is verdwenen
en herhaal ze honderd malen
alle malen zal ik wenen

5000 Kamptekeningen uit Nederlands-Indië

In "Het Geheugen Van Nederland" van het Nationaal Archief bevinden zich bijna 5000 tekeningen, gemaakt door gevangenen in de Japanse concentratiekampen in voormalig Nederlands-Indië.
De tekeningen staan op 247 pagina's en bevatten 20 afbeeldingen per pagina.
De LINK naar deze kamptekeningen op de website van Het Nationaal Archief vindt u HIER.

Opinie: Vreemde tijden

Door: Bert Immerzeel*

De donkere dagen voor de Kerst geven aanleiding tot bezinning. In plaats van aan afbraak, zouden we meer moeten denken aan opbouw.
Het zijn vreemde tijden. Terwijl de wereld kreunt onder het coronavirus, en iedereen zich afvraagt of we Kerstdagen nu wél of niet met onze familie en vrienden kunnen doorbrengen, wordt in de media gebekvecht over de invloed van de slavernij en de zwaarte van het onrecht van het kolonialisme.
Alsof er – juist nú – geen andere dingen zijn om ons over op te winden.

Onrecht moet natuurlijk te allen tijde bestreden worden, en dus is deze discussie noodzakelijk. Ook al vindt hij toevallig plaats tijdens de slag om het coronavirus. Maar – zo vraag ik me soms af – zouden we niet beter doen wat minder fel te reageren? Wat minder te klagen, en wat meer te communiceren, te luisteren?

Het mooiste 'luistermonument' dat ooit heeft bestaan, stond in Bandoeng op het Tjitaroemplein. Het werd in 1930 opgericht ter ere van de grote wetenschapper Cornelius Johannes de Groot (1883-1927).
Tijdens de Eerste Wereldoorlog was gebleken dat goede communicatie tussen Nederland en de koloniën essentieel was. Deze was echter afhankelijk van mogelijke onderbrekingen door het oorlogsgeweld. De Groot, een jonge in Delft afgestudeerde ingenieur die sinds 1908 in Indië bij de PTT werkte, was als radiopionier aan het experimenteren geslagen. Zijn inspanningen, gevoed door studiereizen naar Duitsland en de Verenigde Staten, leidden tot het eerste radioverkeer tussen het moederland en Indië.

In Malabar, ten zuiden van Bandoeng, waar De Groot een kloof ontdekte die precies in de richting van Nederland lag, werden in 1923 grote lange-golf antennes gespannen, en kwam er een geregeld radioverkeer tot stand.

In juli 1927 reisde De Groot per schip naar Europa. Hij was van plan na familiebezoek in Nederland in de USA een conferentie bij te wonen. Onderweg overleed hij echter aan aan een beroerte en werd samen met zijn echtgenote, die op 16 februari 1927 in Bandoeng overleden en voor een herbegrafenis naar Nederland onderweg was, op 22 augustus 1927 in Den Haag begraven.

Zijn vrienden en collega´s beijverden zich nu om te zijner ere een monument op te richten, en dat kwam er dus, in 1930. Het was een ontwerp van de vermaarde architect C.P. Wolff Schoemaker. Het monument bestond uit een halve 'aardbol', 5 meter middellijn, waarvan aan de ene zijde een meer dan levensgrote blote mannenromp, luid roepend met een hand als trechter voor de mond; aan de andere kant, en door de ander niet te zien, een andere man, ingespannen luisterend met de hand aan zijn oor. Op een band rondom de halve bol stonden de woorden:

Het scheppend genie van De Groot verbond trots d'oorlogsbezwaren, Holland en Indië, zoover uiteen, door den trillenden aether.
Eenzaam in trotsche natuur ligt zijn schepping in Malabar's steilte; Het geluid harer machtige stem klinkt door tot de einden der aarde.

Een monument om bij stil te staan, en te luisteren….

Nieuwe monumenten

De schepping van Schoenmaker Wolff in Bandoeng lijkt opeens heel modern, en zou niet misstaan in deze internettijd. De classicistische blote mannen lijken ook inspiratie te zijn geweest voor het Anton de Kommonument in Amsterdam-Zuidoost.

Helaas, het monument heeft de volgende decennia niet overleefd. Het verhaal gaat (als er lezers zijn die zich hier méér van herinneren, dan hoor ik dat graag!) dat de Japanners niet zo blij waren met de blote mannen en deze hebben verwijderd.
In de volksmond heette het Tjitaroemplein ook wel het 'Blote Billenplein'. Het resterende deel van het monument zou in de jaren '50 zijn ontmanteld. Thans bevindt zich op deze plek een grote moskee.

In een tijd waarin er veel monumenten worden afgebroken, zouden we juist nieuwe monumenten moeten bouwen, en dan niet, zoals de herdenkingsmonumenten in Den Haag en Roermond, monumenten die slechts één aspect van het verleden vertellen en daarom uitsluiten, maar monumenten die verbinden, verbroederen. Zoals het monument van Dudok op de Afsluitdijk, dat verwijst naar de eenwording van de provincies Noord-Holland en Friesland, gesymboliseerd in de tekst 'een volk dat leeft, bouwt aan zijn toekomst', of zoals het monument ter ere van De Groot in Bandoeng: een 'eereteken' aan de mondialisering.
Vrede op Aarde.

**) Publicist hoofdredacteur Java Post*

Levering en reparatie van GSM, Tablet, Laptop, Desktop en alle randapparatuur.
Snel, vakkundig en redelijk geprijsd. Klik hier voor de aanbiedingen.

BORCADEN
BORCA ONLINE

Torenstraat 48a
2513BS Den Haag
070-3642806

www.borcaden.nl

(advertentie)

Filippijnen

Door: Erik Kuypers*

De communistische guerrilla tegen Chinezen

Het rommelt op een verschrikkelijke manier in Zuidoost Azië. Er is bij de noorderburen van Indonesië een ernstige situatie ontstaan. In de Filippijnen is een hevige strijd aan het ontbranden tussen de door China ondersteunde militante communisten (NPA) enerzijds en de aan de terroristische organisatie IS gelieerde Abu Sayyaf anderzijds.
Een eilandenrijk dat vanaf nu voor toerisme beter gemeden kan worden en waarvoor het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken een ***negatief reisadvies*** *heeft afgekondigd.*

Filippijnen en communisten

Wie het reisadvies van Buitenlandse Zaken (NL) over dat land leest (zie daarvoor deze link) kan niet om de rood en oranje gekleurde gebieden heen: het hele land staat er aldus gekleurd op. Eigenlijk luidt het: rood: ga er niet heen, en oranje: alleen als het noodzakelijk is. Terrorisme is vooral in het zuiden van het land een hot item, maar als je wat verder kijkt is het eigenlijk nergens echt veilig.

Communisten en moslims

De militante tak van de communistische partij van de Filipijnen, de NPA, New People's Army, is feitelijk in het hele land actief met een guerrillaoorlog tegen 'de regering' en dat was vroeger de door de VS gesteunde regering Marcos maar thans de regering Duterte. Een leger van ongeveer 5.000 man/vrouw beschermt, zegt men, de belangen van de gewone burgers en het erfgoed van de Filippino's op land en op zee.
In het diepe zuiden en op de eilanden aldaar heerst al dertig jaar de moslimorganisatie Abu Sayyaf die zich verwant voelt met de organisatie IS/ISIS/ISIL. Daar woedt oorlog met het Filippijnse leger.

Gezworen kameraden tegen elkaar…

De communisten in de Filipijnen zijn georganiseerd sinds 1968 in de CPP, de Communistische Partij van de Filipijnen, en de militante tak is in de jaren 1970 actief met wapens gesteund door de Chinese Communistische Partij onder leiding van Mao Zedong. Het is Mao's rode ster met hamer en sikkel die je nu nog tegenkomt op de uniformen van de NPA.

Gebieden waar de NPA actief is

Het zijn déze Filippijnse communisten die nu de strijd aangaan met hun 'broeders' van toen in China: de guerrilla gaat de Chinese bedrijven terroriseren die grootschalige projecten beheren en uitbreiden op Filippijnse bodem in het kader van het Belt and Road Initiative. Voorts vinden de communisten dat China het erfgoed op zee afpakt en beschadigt ten koste van de natuur en de rechten van Filippijnse vissers.

CHINA COMMUNICATIONS CONSTRUCTION COMPANY LIMITED

De grootste boosdoener acht men het conglomeraat CCCC, de door China gecontroleerde en ondersteunde *China Communications Construction Company Ltd.* die middels onderaannemers met 10 miljard dollar in kas een omstreden vliegveld bouwt nabij Manila, en elders in het land werkt aan dammen en aan telecommunicatie.

Grote werken betekenen aantasting van het milieu en van het woongebied van de Lumad, een beweerdelijk onderdrukte minderheid van autochtone stammen op Mindanao. In die regio is de NPA actief en botst het met de belangen van China en de grootgrondbezitters die steun krijgen van het leger.

De visserij staat onder druk

De expansie van China in de Zuid-Chinese Zee op enkele honderden kilometers van de Filippijnse westkust treft de belangen van de Filippijnse vissers en de guerrillaorganisatie wijst met de vinger naar de zwalkende politiek van de regering Duterte die niet weet te kiezen tussen het grote geld van China en een verdedigingspact met de VS.

Beide landen, de VS en de Filipijnen, hebben al overeenkomsten gesloten in 1951 voor wederzijdse bijstand bij aanvallen door een vreemde mogendheid maar hernieuwing wordt uitgesteld door Duterte die maar al te goed weet dat onder president Biden de vriendschap tussen beide landen er niet warmer op zal worden.

President Duterte

Dat wordt de realiteit ondanks de verontwaardiging in de Filipijnen en in de VS over het negeren - door China- van een arbitraal vonnis uit 2016 over een deel van de Zuid-Chinese Zee nabij de Filipijnen én gezien de strafmaatregelen in de VS tegen 24 grote Chinese bedrijven die de uitspraak negeren.
Voor de NPA is het duidelijk: de invloed van China in de Filipijnen zal sterk toenemen en daar acht men de belangen van de Filippijnse bevolking niet mee gediend.

De communisten: 'Onze gewapende strijd'

'Wij gaan weloverwogen aanvallen, in het hele land.' is de opdracht namens de leider van de CPP, de heer José Maria Sison (1939) die in ballingschap in Nederland woont. Zijn oproep tot de gewapende strijd: 'Gebruik alle mogelijke wapens: het geweer, explosieven, speren en punji-sticks tegen de vijand.'

Daarmee kan het land een nieuwe golf van geweld tegemoet zien naast het moslimgeweld in het diepe zuiden en de drugsoorlog van Duterte tegen zijn eigen burgers waar 'verdachten' zonder vorm van proces worden geëxecuteerd door politie en milities. Het zijn immer de gewone burgers die slachtoffer worden en dat zal nu niet anders zijn.

) Correspondent Trefpunt Azië
Bronnen: *Radio Free Asia, Benar News Philippine, Volkskrant.*

Illustraties:
Logo van de New People's Army.
Het NPA leger; photo courtesy of South China Morning Post
Gebieden met guerrilla-activiteit.
China Communications Construction Cy Ltd; logo.
President Rodrigo Duterte (1945).
Punji-sticks; photo courtesy of wartechnologies.

MUSEUM SOPHIAHOF van Indië tot nu

SOPHIAHOF

MUSEUM SOPHIAHOF van Indië tot nu

Digitale tentoonstelling 'Vechten voorvrijheid'

Het afgelopen jaar was vrij uitdagend. We konden minder bezoekers ontvangen bij onze tentoonstellingen en evenementen. Hartstikke zonde natuurlijk! Maar gelukkig zijn er tegenwoordig creatieve oplossingen: de tentoonstelling 'Vechten voor vrijheid' is nu online te bezoeken.
'Vechten voor vrijheid' werd geopend in juni 2019emn was t/m

Opening van tentoonstelling door Koning Willem-Alexander

augustus 2020 te zien. Heeft u deze tentoonstelling gemist, of wilt u hem nogmaals rustig bekijken? Dan kan dit vanuit uw stoel thuis. Scroll door de tentoonstelling, klik op afbeeldingen om ze te vergroten en bekijk de video's. Gaat u dan naar onze website: www.indieinoorlog.nl.

NAAR DE TENTOONSTELLING

Digitale lesomgeving 'Inclusief Indië'

Lesmateriaal 'Inclusief Indië' is nu opgenomen op tweedewereld-oorlog.nl. De leeromgeving is gemaakt voor het voortgezet onderwijs en voor het middelbaar beroepsonderwijs, maar kan in principe door iedereen gebruikt worden die zich in de geschiedenis van Nederlands-Indië en Indonesië wil verdiepen. Door onze

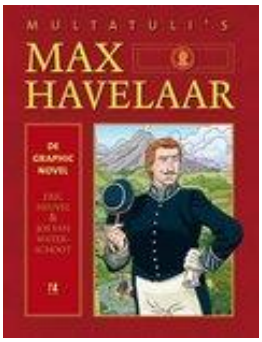

programma's aan te bieden op tweedewereldoorlog.nl, bereiken wij een groter publiek en dus meer leerlingen.

BEKIJK HIER HET LESMATERIAAL

Nieuwe editie van 'Max Havelaar'

Eric Heuvel heeft samen met de oud-conservator van het Multatuli huis (Jos van Waterschoot) de Max Havelaar bewerkt. De nieuwe editie is inmiddels klaar en in de verkoop.
Max Havelaar is een boek van Multatuli (pseudoniem van Eduard Douwes Dekker) dat hij schreef in 1859. De roman verhaalt over

een man die ageert tegen het corrupte, indirecte regeringssysteem van Nederlands-Indië, dat de lokale elite vaak zijn gang liet gaan.

BESTEL DE NIEUWE MAX HAVELAAR BIJ UW BOEKHANDEL

Depokkers, een koloniaal verhaal ontrafeld

Vanaf 5 september 2020 is in Museum Sophiahof de tentoonstelling "Depokkers, een koloniaal verhaal ontrafeld" geopend.

In 1717 liet Cornelis Chastelein zijn landgoed Depok op West-Java na aan zijn in totaal 150 tot slaaf gemaakten. Zij kregen naast hun vrijheid ook een aanzienlijk deel van zijn kapitaal en goederen om daarmee een landbouwkolonie te

vormen. Tot op de dag van vandaag hebben de nazaten van deze 'Depokkers' nog steeds contact met elkaar.

Deze tentoonstelling met persoonlijke verhalen laat zien hoe mensen met een slavernijverleden in het toenmalige Nederlands-Indië hun plek konden veroveren binnen de koloniale samenleving en hoe de huidige generaties denken over hun verleden.
Een verhaal over worsteling en triomf, maar ook over superioriteit, uitsluiting en racisme.

Heritage in Transition

Een fototentoonstelling waarin nu eens niet het koloniaal erfgoed centraal staat, maar de gewone mensen in twee grote steden in Indonesië.

Fotograaf Isabelle Boon laat de bezoekers kennismaken met de wijze waarop de huidige bewoners van Jakarta en Semarang met de oude architectuur in Indonesië omgaan. Hierin staat niet het erfgoed op zich voor het voetlicht, maar de bewoners, bouwvakkers, verkopers, kinderen, kortom de nieuwe gebruikers.

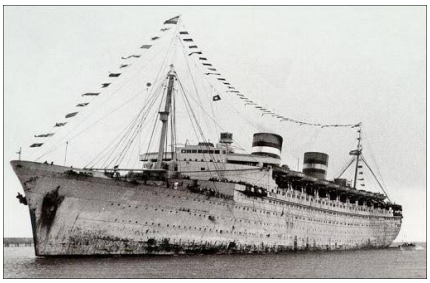

Deze tentoonstelling geeft een beeld van hoe Indonesië haar eigen toekomst vormgeeft en de restanten van de drie eeuwen lange Nederlandse aanwezigheid in stijl en steen verweeft met haar eigen visie op vooruitgang.

Reserveer hier direct uw museumbezoek

Website: 30 dagen op zee versie 2.0 binnenkort online

In 2019 lanceerde het Indisch Herinneringscentrum de bijzondere website ”30 dagen op zee” waarop de repatriëring van de Indische Nederlanders te ervaren is. Het afgelopen jaar is er Intensief gewerkt aan een complete update van deze website, waarbij onder andere de functionaliteit

flink is aangepakt. Deze versie 2.0 gaat binnen enkele dagen online waarbij u ook veel gemakkelijker contact kunt opnemen met het Kenniscentrum, wanneer u vragen heeft over de inhoud.

http://www.30dagenopzee.nl/

Wordt vriend van het Indisch Herinneringscentrum

Het Indisch Herinneringscentrum zet zich in om de **geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië** en de gevolgen daarvan door te geven, levend te houden en te onderzoeken wat dit voor huidige generaties betekent.

Dat doen we voor u, maar ook graag samen met u! Als **Vriend** geeft u het Indisch Herinneringscentrum net even dat **extra steuntje in de rug**. Met een donatie van minimaal € 25.00 per jaar ondersteunt u ons werk en bent u als Vriend op een speciale manier verbonden aan het **Indisch Herinneringscentrum**.

Indisch Herinneringscentrum
DEN HAAG

Vrienden hebben bovendien bij ons een streepje voor. U ontvangt als welkomstgeschenk het fotoboek 'Het Verhaal van Indië', een sfeerimpressie van de nationale overzichtstentoonstelling ‘Het Verhaal van Indië’ over de Nederlandse aanwezigheid in Indië, tijdens de Tweede Wereldoorlog en de periode daarna. Tevens het jeugdboek 'Nooit meer thuis', is een gevoelige jeugdroman over afscheid nemen van je moederland en aarden in een nieuw land van Martine Letterie. Verder ontvangt u ook eens per jaar een **speciale uitnodiging** alleen voor Vrienden.

Vriend worden kunt u HIER.

Huizen van aankomst

Binnenkort komt de nieuwe video over de familie Bellel online op YouTube. Grace, haar zus Patty en moeder Jane Bellel brengen een bezoekje aan Taurus World of Adventure (vroeger Pension 'In de Dennen'). Volgens Grace kwamen ze vroeger ook regelmatig terug in het restaurant op de begane grond om te eten. Daar was vroeger de huiskamer.

Wanneer ze er waren, vertelde haar vader Noro Bellel, dat ze daar gewoond hadden. Patty die in die tijd een baby was, herinnert zich helemaal niets van die periode. Grace wil al een tijdje meer weten over die periode. "Vroeger durfde in ieder geval niet te vragen aan de eigenaar of we even boven mochten kijken.

Ik ben zo blij dat ik dat nu wel durf. Wat een opluchting is het voor mij en mijn zus om dit te doen voor onze moeder", zegt Grace.
Jane heeft dementie, maar kan nog wel wat korte verhalen vertellen over die periode van aankomst. Hopelijk als ze het gebouw van het oude pension weer ziet, kan ze nog meer uit haar herinneringen ophalen.

Binnenkort komt de ze video geheel op YouTube. In de zoektocht naar 75 huizen van aankomst komen wij de meest bijzondere verhalen tegen. Wij vinden het ook heel mooi om te zien dat de lezers en bezoekers zoveel verhalen indienen via onze website. Heel veel dank daarvoor en blijf dat vooral doen.

Voor de regio's Zuid Holland en Zeeland zijn we op zoek naar (oud)bewoners van de volgende locaties, die hun verhaal met ons over die aankomst periode zouden willen delen.

Zuid Holland:

- Contractpension Crescendo, Scheveningen
- Huize Frankenslag, Den Haag
- Villa Nieuw Rijksdorp, Wassenaar
- Contractpension Dijk en Brug, Noordwijkerhout
- Contractpension Cambrinus, Dordrecht

Zeeland:

- Woonoord Westkapelle
- Woonoord Middelburg II
- Woonoord Vlissingen II
- Woonoord Kruiningen I en II
- Wilgenhof, Oostburg
- Rodanborg, Aardenburg

Wordt vriend van Stichting Moluks Historisch Museum

Vindt u het belangrijk dat het Molukse culturele erfgoed toegankelijk is en bewaard blijft voor volgende generaties?
Word dan Vriend van Stichting Moluks Historisch Museum.

Met uw contributie maakt u het mogelijk da t Museum Sophiahof haar collecties beheert en presenteert, activiteiten en herdenkingen organiseert en ervoor zorg draagt dat de Molukse geschiedenis en cultuur zichtbaar zijn in de Nederlandse samenleving.
De Vriendenwerkgroep van de Stichting MHM is daarom deze Vriendencampagne gestart.
Voor 25 euro bent u Vriend voor een heel jaar. Kiest u ervoor om meer te doneren, dan is dat natuurlijk welkom!

Om kosten te besparen werkt de Stichting MHM niet met een acceptgiro of met automatische incasso.

U dient de jaarlijkse contributie zelf over te maken.
Het lidmaatschap geldt voor 1 kalenderjaar. U betaalt uw contributie bij aanvang en vervolgens per 1 januari van elk jaar.

Met uw Vriendenlidmaatschap verzekert u zich van:

- Uitnodigingen voor Vriendenbijeenkomsten
- Vooraankondigingen van veel overige bijeenkomsten, georganiseerd door Stichting MHM
- De digitale Nieuwsbrieven
- Mogelijkheid om deel te nemen aan verrassingsacties (zoals het verloten van boeken)

Wilt u Stichting MHM ook in natura steunen als sponsor door bijvoorbeeld een zaal of faciliteiten ter beschikking te stellen voor onze evenementen of voor producten? Wij gaan graag met u in gesprek om te kijken wat we voor elkaar

kunnen betekenen. Meer weten over doneren en de fiscale aftrekbaarheid?
Mail via info@museum-maluku.nl
Alle informatie vindt u hier.
Vriend worden kunt u hier.

Coronamaatregelen
Veelgestelde vragen:

https://www.museumsophiahof.nl/praktische-informatie/coronamaatregelen

Museum Sophiahof
Sophialaan 10
2514 JR Den Haag
Tel: 070-2002500

NICC Magazine — Voor iedereen met Indische roots

Huishoudelijk reglement NICC beschikbaar

Na lang beraad heb ik besloten om het Huishoudelijk Reglement van de Stichting Nederlands-Indisch Cultureel Centrum beschikbaar te stellen als inspiratiebron voor iedere vereniging of stichting die daar profijt van wil hebben bij het opstellen van hun eigen reglement. Dit Reglement is bij de start van het NICC opgesteld door ondergetekende, in nauwe samenspraak met en raadgeving van ter zake kundige externe adviseurs.

Dit Reglement is doordacht en goed dichtgetimmerd, waarbij (bij ons weten) niets aan het toeval is overgelaten. Ieder die van plan is om een stichting of een vereniging op te richten, of daar mee gestart is en de Statuten reeds de notaris gepasseerd zijn, weet dat het hebben van een zorgvuldig opgesteld Huishoudelijk Reglement naast de oprichtingsstatuten het belangrijkste document is, volgens welke als organisatie te werk moet worden gegaan.
Natuurlijk zijn er op het internet tal van voorbeeld-reglementen ter inzage, maar daar moet vaak zo enorm veel aan gesleuteld worden, dat er van de oorsprong bitter weinig overblijft. Dit is dan ook de reden dat het NICC haar Reglement beschikbaar stelt.

Echter, ook aan het Reglement van het NICC zal gesleuteld moeten worden. Het is toegespitst op de situatie die het NICC ooit voorstond, namelijk het exploiteren van een groot eigen Cultureel Centrum met eigen activiteiten, zaalhuurders, enz. enz.

Gebruik het zoals u wilt. Als het voor het opstellen van uw Huishoudelijk Reglement van pas kan komen, kunt u ook artikelen eruit gebruiken en aan uw eigen tekst toevoegen. Per slot is en blijft het een ***inspiratiebron.*** Doe er uw voordeel mee en vraag omgaande uw kopie aan via onze e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl
Hans Vogelsang.

NICC Magazine
Maandelijks GRATIS aan bijna 10.000 abonnees
Waardeert u ons werk?
Maakt u ons dan blij met een
donatie
Want ondanks dat
NICC Magazine gratis is,
maken wij wel degelijk kosten
IBAN: **NL39 RABO 0129 2168 36**
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Naast de **straatnamen** 'vroeger en nu' van ***Batavia / Jakarta***
https://indearchipel.com/2017/05/24/straatnamen-batavia-jakarta/
heeft "**In De Archipel**" ook de straatnamen van ***Medan*** online staan
https://indearchipel.com/2017/09/07/straatnamen-medan/
Alsmede de straatnamen van ***Semarang***
https://indearchipel.com/2018/01/29/straatnamen-semarang/#more-23257
En nu ook de straatnamen van ***Surabaya***
https://indearchipel.com/2018/07/31/straatnamen-syrabaya/

Petitie nr. 313 aangeboden aan de Ambassadeur van Japan

Zijne Excellentie Yoshihide Suga,
Eerste Minister van Japan

(Nederlandse vertaling)

Den Haag, 8 december 2020
Petitie: 313
Betreft: 7 december 1941 Japan begon de Pacific War.

Excellentie,
7 december 1941, nu 79 jaar geleden, begon Japan de Pacific War. Japan viel Pearl Harbor aan en bracht de Verenigde Staten van Amerika in de Tweede Wereldoorlog. De aanval van Japan – in opdracht in de naam van keizer Hirohito – was verwoestend en wreed. Velen stierven en degenen die het overleefden moesten leven met een nooit eindigend trauma.

In de oorlog pleegden het Japanse keizerlijke leger en marine wijdverspreide oorlogsmisdaden tijdens de bezetting van Nederlands-Indië. De Nederlanders, die nog in leven zijn, herinneren het zich nog goed. Ze wachten nog steeds op de oprechte verontschuldiging van Japan met morele compensatie voor de verschrikkingen en blijvende schade aan hun leven en hun familieleden. Het huidige zogenaamde Peace Exchange Program is onvoldoende om deze herinneringen ongedaan te maken. Het programma is zeer kleinschalig in omvang en bevat zeer weinig echte slachtoffers. Hoe dan ook, de overlevenden zijn te oud om de reis naar Japan te doorstaan. Het zou beter zijn voor Japan om oprechte spijt en berouw te tonen in een meer geschikt programma waarbij de huidige overlevenden en de nazaten van de overlevenden zijn betrokken.

Eerste Minister,
In een brief van 29 mei 2019 aan de heer J.A.M Rijkes uit Culemborg schreef het plaatsvervangend hoofd van de missie van de Ambassade van Japan in Nederland, verkort:
"Eerste Ministers van Japan hebben officieel verklaard dat Japan de gevoelens van diepe wroeging en oprechte verontschuldiging betuigt voor haar acties tijdens de oorlog.” In de brief, van het plaatsvervangend hoofd van de missie verwijst hij verder: "Dat in overeenstemming met het 1951 San Francisco Vredesverdrag en het Protocol van 1956 betaalde Japan US $ 10 miljoen voor het doel van het uiten van sympathie en spijt voor het leed toegebracht tijdens de oorlog. De Nederlandse regering en de Japanse regering zijn het er overeens dat alle oorlogsgerelateerde herstelbetalingen met deze overeenkomsten zijn geregeld in overeenstemming met het internationaal recht."

Eerste Minister,
Ik ben het niet eens met deze verklaring en ik geloof dat de verwijzing naar “internationaal recht" misplaatst is in wat ik beschouw als morele verplichtingen van Japan en zijn volk. Vandaar mijn verzoek namens de Nederlanders uit Nederlands-Indië om samen met de Stichting Japanse Ereschulden een solidariteitsprogramma te ontwikkelen voor en ondersteund door de slachtoffers en hun familieleden.

Namens de Stichting Japanse Ereschulden.

J.F. van Wagtendonk,
Voorzitter.

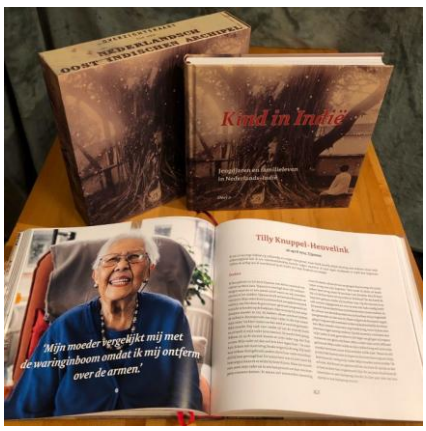
(*Original English version:* Petition 313: Giri “7 december 1941 Japan begon de Pacific War”)

(De maandelijkse demonstratie voor de Japanse ambassade wederom afgelast vanwege de aangescherpte Corona maatregelen. De petitie is persoonlijk overhandigd aan een vertegenwoordiger van de ambassade)

Uitgebreide boekbespreking: Maarten Fornerod – 'Kind in Indië, Jeugdjaren en familie-leven in Nederlands-Indië'

Dankzij de Erkenningssubsidie van het ministerie van VWS en de tomeloze energie van auteur en projectleider Kevin Felter is het boek Kind in Indië een feit, die op woensdag-ochtend bij de Mobility Group Haaker (dank voor de gastvrij-heid!!) werd afgeleverd. Het is een prachtig boek geworden, zo dik dat het in twee luxe delen van 325 pagina's is uit-gegeven, in full color, in een stevige cassette. Dankzij de genoemde subsidie is de ver-koopprijs extreem laag gehou-den om aldus zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met de geschiedenis van Indisch, Chinees-Indonesisch, Toegoenees en Indo-Afrikaans Nederlands-Indië.

In Kind in Indië – Jeugdjaren en familieleven in Nederlands-Indië – komen dertig Indische Nederlan-ders, laatste ooggetuigen van ons koloniaal tijdperk, aan het woord over hun jeugd gedurende de eerste helft van de twintigste eeuw in Nederlands-Indië.

Sommigen doen voor het eerst hun verhaal, enkelen van hen, spijtig genoeg, ook voor het laatst. Ze vertellen over hun leven voor en in de Tweede Wereld-oorlog en tijdens de Bersiap en hun repatriëring naar Nederland. Getuigenissen van uitzonderlijke en veelal ingrijpende ervaringen, die deze kinderen van toen tot overlevers heeft gemaakt. Ze vertellen ons over hun omgang met bedienden, over eten en magie, de tropische natuur, hun internering en vervolging in de Japanse kampen en hun angsten tijdens de onafhankelijkheids-oorlog, maar ook over vrolijke belevenissen op de lange bootreis terug.

Een ander kernaspect in hun verhalen vormen de geschiede-nissen van familieleden en de wortels van het eigen gezin. Aan de hand van uitgebreid archief-onderzoek – waarbij gegevens van onder meer de kerken, de burgerlijke stand en VOC-archie-ven zijn gebruikt – zijn voor dit boek markante Indische familie-verhalen en -legendes onderzocht.

Uit losse archiefdocumenten zijn Indische stambomen opgebouwd die ons een verrassend beeld verschaffen van de oorsprong van Indische Nederlanders en de beroepen die ze in de Oost uit-oefenden.

De combinatie van stamboom-onderzoek, familieverhalen en achtergronddocumentatie geeft ons daarnaast een unieke kijk in de gemeenschap en de oorsprong van een aantal relatief onbekende bevolkingsgroepen in de Archipel: de Toegoenezen, Indo-Chinezen en Indo-Afrikanen (ofwel 'Zwarte Hollanders').

Kind in Indië is een uitgave van de Indische Genealogische Vereniging en is gesubsidieerd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Met het boek hoopt de Vereniging de interesse in en kennis van de oorsprong en koloniale achtergrond van Indische Nederlanders te vergro-ten.

Niet door de bekende historische hoofdlijnen te volgen, maar door de hoofdpersonen zelf in kleurrijke verhalen hun persoonlijke geschie-denis te laten weergeven en die aan te vullen met tal van familiefoto's en -documenten. De vastlegging van hun bijzondere getuigenissen heeft hen voorgoed voor de vergetelheid behoed.

De prijs van het boek is slechts € 25,00 plus verzendkosten

bestel het boek hier

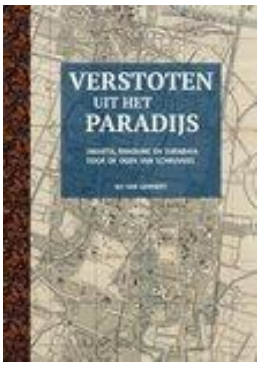
Boekbespreking, *e*-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

In haar voetsporen, een reis langs de erfenis van Nederlands-Indië – Lala Bohang & Lara Nuberg. In deze bundel gaan de Indonesische schrijfster en visueel kunstenaar Lala Bohang en de Nederlands-Indische schrijfster en historicus Lara Nuberg opzoek naar datgene wat hen bindt. Zijn hun levens door 350 jaar Nederlandse aanwezigheid in de Indonesische archipel onlosmakelijk met elkaar verbonden? Of heeft de koloniale geschiedenis nauwelijks haar sporen nagelaten op de levens van deze twee jonge vrouwen? *'Het is interessant hoe twee auteurs van de derde generatie, Lara (geboren in Nederland) en Lala (geboren in Indonesië), schrijven over hun banden met het verleden van hun voorouders.'* — Marion Bloem, schrijfster.

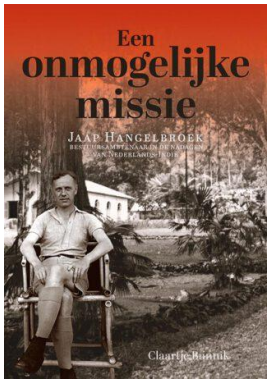
In haar voetsporen is tot stand gekomen uit een samenwerking geïnitieerd door Dutch Culture, Het Indisch Herinneringscentrum en Komunitas Salihara. *Uitgever*: *ROSE Stories. Paperback. ISBN 9789083063690. Prijs: € 18,50.*

Verstoten uit het paradijs – Ko van Geemert. Literaire gids. Jakarta, Bandung en Surabaya door de ogen van schrijvers. De belangstelling voor het voormalig Nederlands-Indië is nog altijd erg groot. Zowel voor de idyllische als de zwarte kanten. Of het nu gaat om gewelddadigheden van het Nederlandse leger waarvoor koning Willem Alexander onlangs excuses aanbood of de herdenking dit jaar van het tweehonderdste geboortejaar van Multatuli. Naast Multatuli zijn Louis Couperus, Hella Haasse, F. Springer, Adriaan

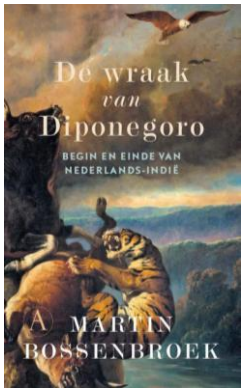
van Dis, Marion Bloem, Rudy Kousbroek, Jeroen Brouwers, en Alfred Birney veel gelezen en geprezen schrijvers over Nederlands-Indië. Maar er is nog zoveel meer. In Verstoten uit het paradijs – Jakarta, Bandung en Surabaya door de ogen van schrijvers, wordt de lezer wegwijs gemaakt in de Nederlands-Indische literatuur van 1860 (de verschijning van Multatuli's Max Havelaar) tot heden. In een zevental wandelingen door de drie genoemde steden op Java ontmoeten we vele schrijvers die in talloze citaten een beeld geven van het leven in Nederlands-Indië. Naast citaten bevat deze uitgave auteursbiografieën en illustraties, zeven routeplattegrondjes, een personenregister en een literatuurlijst. Ook voor hen die niet van wandelen houden en liever blijven zitten, biedt dit boek een toegankelijke en verrassende gids over een voorgoed voorbije tijd, die nog altijd tot de verbeelding spreekt. *Uitgeverij Lecturis. ISBN 9789462263864. Paperback. Prijs: € 24,95.*

Een onmogelijke missie – Claartje Bunnik. De jonge bestuursambtenaar Jaap Hangelbroek (1905-1982) begint zijn loopbaan op Sumatra's Westkust, waar hij direct kennis maakt met de kracht van de nationalistische beweging. Volgende standplaatsen zijn Flores en Batavia. De oorlog brengen Jaap en zijn gezin gescheiden van elkaar door in Japanse gevangenschap. Als na de oorlog op Java de onafhankelijke Republiek Indonesië wordt uitgeroepen krijgt Hangelbroek opdracht het draagvlak te verkennen voor een federale staat. Het voordeel voor Nederland lijkt duidelijk: gereduceerd tot deelstaat verliest de Republiek haar unieke positie. Ook Indonesische nationalisten buiten Java steunen het idee omdat ze bevreesd zijn voor een door de Republiek gedomineerde eenheidsstaat. Hangelbroek wordt hoogste ambtenaar in de deelstaat Oost-Indonesië en persoonlijk adviseur van de minister-president Anak Agung. Met hem werkt hij met hart en ziel aan de vorming van de onafhankelijke Verenigde Staten van Indonesië, ook als de autonome koers van zijn baas hem soms in botsing brengt met Nederlandse belangen. Even lijkt het een levensvatbaar ideaal, maar wanneer Hangelbroek in 1950 terugkeert naar Nederland is

alles vergeefs geweest en de eenheidsstaat een feit. Claartje Bunnik (1954) biedt met de reconstructie van het leven van Jaap Hangelbroek een ander perspectief op een veelbewogen periode. Daarmee ontstaat een boeiende inkijk in de geschiedenis van het bestuur en de rol van de bestuursambtenaren in Nederlands-Indië. *Uitgeverij Verloren. ISBN 9789087048853. Paperback. Prijs: € 19,00.*

De wraak van Diponegoro – Begin en einde van Nederands-Indië - Martin Bossenbroek. In *dit boek* vertelt de auteur Martin Bossenbroek het grote verhaal van het geweldddadige begin én het einde van Nederlands-Indië, zoals dat werd beleefd door de hoofdrolspelers in de beide kampen. In het eerste deel, over de Java-oorlog (1825-1830), legt de mystieke prins Diponegoro het na jaren van massaal en fanatiek verzet af tegen de flegmatieke legercommandant Hendrik de Kock. In het tweede deel, over de dekolonisatieoorlog (1945-1949), bundelt de charismatische, door Diponegoro geïnspireerde nationalistische leider Soekarno met succes alle

krachten tegen 'de laatste landvoogd', de noeste dromer Huib van Mook. *De wraak van Diponegoro* is een magistraal epos in twee bedrijven over de bloedstollende krachtmeting tussen tijger de (Nederland) en de buffel (Indonesië). *Uitgever Athenaeum. ISBN: 97890253015. Hardcover. 800 pagina's. Prijs: € 39,99.*

Groot Indonesisch Kookboek – Beb Vuyk. Al meer dan 30 jaar het uitgelezen kookboek over de Indonesische keuken, voor de beginner en de gevorderde. Het Groot Indonesisch Kookboek

telt honderden recepten voor de lekkerste Soto Ajam, spekkoek en babi ketjap, maar ook tahoe bakso en eend met Balinese kruiden vind je in dit allesomvattende, onmisbare kookboek. Hele generaties Nederlanders hebben dankzij deze geweldige klassieker van Beb Vuyk de Indonesische keuken leren kennen. Het Groot Indonesisch Kookboek biedt naast honderden gevarieerde recepten ook een uitgebreid overzicht van de ingrediënten. En door de handige tips van Beb Vuyk is dit kookboek geschikt voor elke kok. Het Groot Indonesisch Kookboek is nu in herdruk verkrijgbaar als schitterende luxe-editie. *Uitgeverij Kosmos. ISBN: 9789021558219. Hardcover, 432 pagina's. Prijs: € 34,99.*

Bersama – Indische gerechten om te delen – Francis Kuijk. Dit boek is een bijzondere bundeling van Indische recepten. Het vertelt ook het verhaal van de Indische familie(keuken) van de schrijver: *'De keuken is het hart van ons huis.'* De keuken waarin moeder haar kinderen leert koken en waar gezamenlijk al het eten wordt bereid, in een huis waar iedereen welkom is om samen te eten; ook als het geen vetpot is. De ruim 90 Indische recepten in *Bersama* zijn er vooral om te delen: om door te geven aan een nieuwe generatie of samen te bereiden in de keuken en zeker om samen op te eten; met familie en vrienden aan tafel of, soms, nonchalant op de bank met een kom geurende en een dampende *laksa ayam* (kokos-kip-pensoep) in de hand. Maak na *Basisboek Indonesisch* wederom kennis met de Indische keuken van Francis. Met gerechten waar je herkenning in zult vinden, zoals *babi guling* (varkensrollade) of *sup buntut* (ossenstaartsoep).

Maar ook meer vegetarische opties, omdat deze keuken zich daar zo mooi voor leent, meer hartverwarmende comfortfood-recepten en uitgebreide instructies om zelf een *kue tampah* (snackmand) te maken. Delen en samen eten is waar het in de Indische keuken om draait en in *Bersama* neemt Francis je mee in haar keuken. *272 pagina's topreceptten met vele duidelijke kleurenfoto's. Uitgever Good Cook. ISBN: 9789461432414. Prijs: € 27,50.*

OMROEP BERSAMA
DE ENIGE OMROEP VOOR INDISCH NEDERLAND
AANMELDEN ALS LID

Meer dan 120 titels over Nederlands-Indië
Neem eens een kijkje in de uitgebreide boekenwinkel van Historiek.net:
https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html

Recept

Bami Kwa – een heerlijke bamisoep

Ingrediënten:
1 speklap en 300 gr. hamlappen, 100 gram gepelde middelgrote garnalen, klein blikje bamboe-shoots (gesneden), 150 gram taugé, 2-3 nestjes mie, 100 gram in reepjes gesneden worteltjes, 1/4 fijngesneden witte kool, 3 djeruk perut blaadjes, 3 fijngesne-den sjalotten of 1 grote rode ui, 2 eieren, 3 teentjes knoflook (fijn-gesneden), 1 theel. trassi, 2 ltr. water, naar smaak zout, peper en nootmuskaat toevoegen.

Bereiding:
Trek een bouillon van het vlees in een pan samen met de djeruk perut blaadjes. Verhit wat olie in een wadjan en fruit daarin de trassi, de sjalotten en de knoflook. Snijd vervolgens het vlees in kleine reepjes en fruit dit mee.

Vervolgens de schoongemaakte groenten bij het vlees voegen en naar smaak nootmuskaat, peper en zout toevoegen. Giet de over-gebleven bouillon er langzaam bij en laat de soep langzaam garen. Voeg daarna de garnalen en bam-boo-shoots toe. Klop intussen 2 eieren los en bak hiervan een dunne omelet. Kook de bami gaar en laat dit uitlekken. Leg wat bami in een diep bord en schep er de bouillon met groenten over. Strooi als extra garnering over de soep wat in reepjes gesneden omelet en fijngehakte bladselderij.

Serveertip:
Zet een schaaltje in blokjes ge-sneden lontong en wat sambal badjak op tafel, waar ieder naar behoefte van kan pakken.

Selamat makan.

NICC Magazine — Voor iedereen met Indische roots

Recept

Soto ayam – de ultieme Javaanse kippensoep

Ingrediënten:
3 hele kippenpoten, 1 kippen-bouillontablet, Chinese sojasaus, 3 sjalotten of 1 grote rode ui, 2 bosuitjes, 3 teentjes knoflook, 1 tl. laos (poeder of vers), 1 tl. djahe (poeder of vers), 1/2 tl. koenjit (kurkuma), 1/2 tl. ketoem-bar, 1 verse sereh stengel, 2 hardgekookte eieren, bladselderij, minifrietjes (toko), drooggebakken uitjes (toko), rode peper (in dunne ringetjes), 150 gr. taugé.

Bereiding:
Bak de sjalotten en de knoflook wat olie glazig. Voeg bouillon-blokje, sereh stengel, kruiden en de kippenpoten toe. Voeg dan voldoende water toe om de kip onder water te laten staan. Trek in minstens 2,5 uur een krachtige bouillon van de ingrediënten. De lekkerste smaak wordt echter verkregen door de kip langzaam gaar te koken. Af en toe onder het deksel kijken en eventueel wat kokend water bijvullen.

Snijd de bosuitjes schuin in stukjes van ca. 1,5 cm. Snijd de gekookte eieren in plakjes. Snijd de rode peper in flinterdunne ringetjes. Als de bouillon goed getrokken is, haal dan met een draadschep de kippenpoten eruit en laat ze afkoelen. Haal dan het vlees van de botten en leg dit op een schotel. Haal de sereh stengel uit de bouillon.

Serveren:
Neem een diepbord of grote soepkom en leg daarin een portie van het kippenvlees, wat plakjes ei, wat gesneden bosuitjes, wat taugé en naar smaak wat ringetjes rode peper. Dan een eetlepel sojasous erover Schep hierover de gloeiendhete bouillon en strooi hier wat minifrietjes, droge uitjes en gehakte bladselderij over.
Selamat makan.

Links4u Interessante, handige en leerzame LINKS voor iedereen

Indopedia, Indische Encyclopedie / Bibliotheek / Indisch erfgoed / naslagwerk over voormalig Nederlands-Indië. https://www.indopedia.nl/

Doorlink-website naar veel Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen. https://linkenindisch4ever.wordpress.com/

Organisaties die **archieven** bezitten over de **oorlog in Indië, de Bersiap en dekolonisatie.** https://www.tweedewereldoorlog.nl/bronnen/archieven/indisch-erfgoed

Boten en passagierslijsten 1946 – 1964. Passagierslijsten1945-1964.

Meer dan **120 titels** over Nederlands-Indië in de **boekenwinkel van Historiek.net.** https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html

Veel informatie over **schoollespakketten** over voormalig Nederlands-Indië. www.gastdocenten.com

Een ware schat aan foto's in kleur op **Monochrome Specter** uit de Tweede Wereldoorlog in ZO-Azië. blog.livedoor.jp/irootoko_jr/

Het **Indisch Herinneringscentrum** Sophiahof, Den Haag www.indischherinneringscentrum.nl

Moluks Historisch Museum [M.H.M.] Sophiahof, Den Haag http://www.museum-maluku.nl/

Indisch/Moluks **Museum Sophiahof** in Den Haag. https://www.museumsophiahof.nl/

Kenniscentrum Museum Sophiahof, interactieve website **30 dagen op zee** http://www.30dagenopzee.nl/

Indisch Familie Archief (IFA) http://www.indischfamiliearchief.nl/

Museon in Den Haag met een bijzonder mooie en uitgebreide museale collectie over Nederlands-Indië. https://www.museon.nl

Indische **Omroep Bersama.** Wordt ook lid voor slechts € 5,72 p/jr. Klik HIER om u aan te melden.

YouTube kanaal van de Indisch gerelateerde **Omroep Bersama** met o.a. video's over koken en muziek. Omroep Bersama.

Culturele website voor **Chinese en Chinees-Indische** gemeenschap. https://www.inisiatip.nl

Website over de diversiteit van de **Chinees-Indische gemeenschap** in Nederland. https://www.meerdanbabipangang.nl/

Adressenlijst van Chinese organisaties, culturele verenigingen, scholen, enz. https://www.geledraak.nl/html/page379.html

Informatieve website over de beruchte **moord op Chinezen** in 1740 in Indië. http://home.iae.nl/users/arcengel/NedIndie/chinezen.htm

Wie (her)kent deze foto's? Website van het **Tropenmuseum**. http://www.fotozoektfamilie.nl/

EYE Filmmuseum, deelcollectie Nederlands-Indië. https://www.eyefilm.nl/collectie/zoeken-en-kijken/deelcollecties/nederlands-indi%C3%AB

Pasar organisatoren & Evenementenbureaus

http://www.istimewa-events.nl
https://www.pasarstellar.nl/
www.taman-indonesia.nl/
www.pasarmalamrijswijk.nl
www.tongtongfair.nl
https://www.facebook.com/maluku-night
www.oscoproductions.nl
www.pasarsluiskil.nl
http://www.zinzia.nl
www.raffyzorg.nl

Stichting die ijvert voor erkenning en betaling van **Japanse Ereschulden** door Japan aan WO II slachtoffers http://www.japanse-ereschulden.nl/

Stichting **Dialoog Nederland-Japan-Indonesië** (NJI) organiseert jaarlijks conferenties en andere activiteiten. http://www.dialoognji.org

Website over de **ervaringen van Indo's** op Java, die na de onafhankelijkheid in Indonesië gebleven zijn www.indo-in-indonesie.com/

Toonaangevend **Indisch maandblad** (glossy). http://www.moesson.nl/

Landgoed Bronbeek (Kumpulan, **Museum Bronbeek** en meer) in Arnhem. www.bronbeek.nl

Veel informatie over **Batik** activiteiten van **Sabine Bolk**. Ook via facebook en YouTube. www.sabinebolk.nl

Zeeuws Veilinghuis gespecialiseerd in kunst en schilderijen van bekende Indische schilders. www.zeeuwsveilinghuis.nl

De Vries Antiek, items uit voormalig Nederlands-Indië, o.a. koloniale meubelen. **Specialist in Kunst en krissen**. http://www.devriesantiek.nl en http://www.kris-keris.com

Zeldzame boeken en andere artikelen o.a. over Nederlands-Indië en de VOC. Verkoop en veilingen: www.gertjanbestebreurtje.com

Online verkoop van **bijzondere boeken** over Indië en Indonesië: https://www.doornweerdje.nl/c-4286777/ned-indie-en-indonesie/

Stichting Indisch Erfgoed, mede-organisator **Themazondagen** op Bronbeek: www.indischerfgoed.nl

Non-profit **online museum** in de Verenigde Staten van Amerika, http://www.eastindiesmuseum.com

Wedsite over **Nederlandse militairen** in Indië 1946-1949. http://www.indiegangers.nl/

Actuele items en achtergrondartikelen van de **Nederlandse Krijgsmacht.** https://www.nederlandsekrijgsmacht.nl/index.php/nieuws/

De **Jeugdwebsite** van de Oorlogsgraven Stichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Website **genealogisch onderzoek** http://www.stamboomforum.nl/subfora/127/2/21753/0/bronnen_voor_familieonderzoek_nederlands_indie

Info over boeken, artikelen, TV- en radiodocumentaires plus LINKS over de **Pakan-Baroe Spoorweg**. http://pakanbaroe.my-free.website/

Alle bandjes, foto's en verdere **info** over **Indorock**.
http://indorock.home.xs4al

Stichting voor en door de **Molukse gemeenschap**: www.muhabbat.nl

Facebook pagina's over alles wat te maken heeft met Nederlands-Indië en het Indisch erfgoed.
https://www.facebook.com/pages/?category=top

Vereniging van **O**verlevenden en **N**abestaanden van **Slag in de Javazee 1942** (V.O.N.). Herdenkingsreizen
https://www.imexbo.nl/slag-javazee

Indisch koken met Nina Thera. Een van de betere YouTube kanalen over Indisch/Indonesisch koken.
https://www.youtube.com/results?search_query=Nina+Thera

Links over **Indisch** en **Indonesisch** koken, recepten, cursussen, toko's, restaurants, afhaalmaaltijden, kookworkshops, etc.
https://indisch-eten.startpagina.nl

Koorenhuis - Den Haag, allerlei cursussen en workshops op het gebied van muziek, dans, theater en kunst.
http://www.koorenhuis.nl

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland.
http://www.taman-indonesia.nl

De Surinaams Javaanse Culturele **Stichting Manggar Megar** houdt zich bezig met Gamelanmuziek, traditionele Javaanse dans en het Wayang Kulit theater. http://www.manggarmegar.nl

Gamelanhuis – Amsterdam. Lessen, workshops en alles over Javaanse en Balinese traditionele Gamelan-instrumenten. http://www.gamelanhuis.nl/

Stichting Monument Nagasaki (nabestaanden **Kamp Fukuoka 14**).
www.fukuoka14b.org

Monument of Tolerance. Stichting **Herdenkingsmonument Militairen**
www.monumentoftolerance.com

Weblog **"Indische Jeugd-letteren"** Blog van Marjorie van Putten:
http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Website **Indische Jeugdboeken,** compleet met een bestellink.
http://www.antiquariaat-anna.nl/boekek/kameleonboeken

Op zoek naar een **muziekoptreden** bij uw kumpulan? http://www.kwekel-evenementen.nl/indische-artiesten.htm

Theatervoorstellingen - Een informatieve website met heel veel voorstellingen, overal en voor iedere leeftijd. http://www.kindertheater.nl/

Een digitaal **Indisch Museum,**
https://indischmuseum.wordpress.com

Indische startpagina voor de jeugd
http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

Kunstbende, Landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.
http://www.kunstbende.nl

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdgroep.
http://www.kinderboekenpraatjes.nl
Alles over **STIP Jeugdtheater,** over producties, impresariaat, enz.
www.stipproducties.nl

Woonzorgcentrum voor Indische en Molukse ouderen 'Raffy'.
https://Raffyzorg.nl

Van alles over **Papoea websites.**
https://Papua.startpagina.nl.

Nieuws en info over/uit **West Papua**.
http://www.tanahku.west-papua.nl

Jeugdbieb, erg leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Trefpunt Azië – Informatieve website met wetenswaardigheden uit ZO-Azië.
https://www.trefpuntazie.com

Website over online **geschiedenis** van/voor Indische Nederlanders.
http://www.indischhistorisch.nl

Indowebshop voor alles voor de keuken, huishoud, kunst, textiel, boeken, sieraden en nog veel meer.
http://www.indowebshop.nl/

Online **Aziatische supermarkt**, webshop en 20 fysieke winkels.
http://www.orientalwebshop.nl/

Online de **lekkerste sambals** en meer bestellen en thuis laten bezorgen? Dat kan bij: https://sambalshop.nu.

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 10 januari 2021

Houd u er rekening mee dat voor de hier aangekondigde tentoonstellingen, exposities en allerhande activiteiten vanwege het coronaprotocol slechts een beperkt aantal bezoekers kan worden toegelaten. Hierdoor is het in de meeste gevallen helaas VERPLICHT van tevoren te reserveren, telefonisch, via e-mail of via de bij de berichten getoonde websites.

T/m 10 januari 2021: BALI – behind the scenes. Waar Bali aan het begin van de vorige eeuw nog nauwelijks bekend was als reisbestemming, barst het nu honderd jaar later, door de enorme toeristenstroom, uit haar voegen. En hoewel dit welvaart met zich meebrengt heeft het achter de schermen grote impact op de leefbaarheid van het eiland. In de expo 'BALI - Behind the scenes', ervaar je hoe dit paradijselijke eiland onder druk staat, maar dat de cultuur nog springlevend is. Maak kennis met een hindoeïstische priester die tradities op eigen wijze in stand houdt en met de activistische kunstenaar Made Bayak die de plastic problematiek op Bali onder de aandacht brengt. De expo neemt je mee op reis naar Bali. Ontdek rituelen die je als toerist niet snel zal ervaren, krijg inzicht in de koloniale geschiedenis, bekijk bijzondere objecten en maak kennis met het werk van Balinese kunstenaars. Locatie: **Tropenmuseum**, Linnaeusstraat 2, 1092CK Amsterdam. Openingstijden: Di. t/m Zo. 10.00-17.00 uur. Toegang Volw. € 16,00, Jeugd 4-18 jr. € 8,00. Voor reserveringen zie de website https://www.tropenmuseum.nl/

Colofon

Maandelijks Digitaal Magazine

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Han Dehne
Ron Kraft
Chinook de Deugd
Columnisten: Han Dehne, Jan Tomasowa

Correspondenten:
Silfraire Delhaye (Indisch Platform)
Jan van Wagtendonk (Japanse Ereschulden)
Yvonne van Genugten (Museum Sophiahof)
Albert van Prehn (Muziek, column)
Armando Ello (Hoezo Indo)
Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang
Technische realisatie & verzending:
Dennis van der Ham
http://www.borcaden.nl/

Verschijning: ca. de 15e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 10e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnementen NICC Magazine: GRATIS
info@indisch-centrum-denhaag.nl
Postadres: Newtonstraat 660
2562 LA Den Haag - Netherlands

W: www.indisch-centrum-denhaag.nl
http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 216 836
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag
BIC: RABONL2U

Overnemen van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2020 N.I.C.C. Den Haag

Sophialaan 10 - 2514 JR Den Haag - Tel: 070-2002500

MUSEUM SOPHIAHOF IS GEOPEND:
dinsdag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur

Toegangsprijzen:
Volwassene: € 9,50.
Kind 0-4 jr.: gratis
Jeugd 5 t/m 18 jr.: € 6,50.
CJP/Veteranenpas/Ooievaarspas: € 6,50
Groepen (> 15 pers.): € 6,50 pp.

Herdenkingssymbool Melati

De Melati, de Indische jasmijn, is het herdenkingssymbool dat u onder andere kunt dragen op 15 augustus.

Prijs: per stuk : € 3,00; per 5 stuks: € 12,50; per 10 stuks: € 25,00
De prijzen zijn incl. administratie- en verzendkosten (Nederland)
Bestellen: http://webshop.indieherdenking.nl/nl/

BORCADEN
BORCA ONLINE
Torenstraat 48a | 2513 BS Den Haag | Tel: 070-3642806

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

NICC Magazine

e-mail adressenlijst

	NAAM	*e*–MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag